

SVĚTLO

TÝDENÍK MATICE CYRILOMETODĚJSKÉ

31. ČÍSLO / XXXI. ROČNÍK

17 Kč • 0,90 €

6. SRPNA 2023

Z obsahu:

**Svědci víry:
mučedníci**

Katecheze papeže
Františka při generální
audienci na
Svatopetrském náměstí
v Římě 19. dubna 2023

- strana 2 -

**Blahoslavený
Karel Leisner
Libor Rösner**
- strana 4 -

Ježíš nás učí naději
François Marie
- strana 6 -

**Odpuštění - cesta
ke svatosti**
- strana 8 -

**Biskupové EU
odsuzují návrh Evropské
unie týkající se práva
na interrupci**
- strana 10 -

**Maminka Markéta (26)
Život matky Dona Boska
Teresio Bosco**
- strana 12 -

Fra Angelico OP (asi 1395-1455): Proměnění Páně na hoře Tábor

Svědci víry: mučedníci

Katecheze papeže Františka při generální audienci na Svatopetrském náměstí v Římě 19. dubna 2023

„Hle, já vás posílám jako ovce mezi vlky; buďte tedy obezřetní jako hadi a bezelstní jako holubice. Mějte se na pozoru před lidmi; neboť vás budou vydávat soudům, ve svých synagógách vás budou bičovat, budou vás vodit před vládcy a krále kvůli mně, abyste vydali svědectví jim i národům.“ (Mt 10,16–18)

Dobrý den, drazí bratři a sestry! Hovoříme o hlásání evangelia a apoštolské horlivosti a poté, co jsme se zabývali svědectvím

sv. Pavla, který byl skutečným „přeborníkem“ v apoštolské horlivosti, se dnes náš pohled nestáčí k jednotlivé postavě, nýbrž k zástupu mučedníků, mužů a žen

každého věku, jazyka a národa, kteří položili život za Krista, kteří při vyznání Krista prolili krev. Po generaci apoštolů se právě mučedníci stali výjimečnými „svědky“ evangelia: prvním z nich byl svatý jáhen Štěpán, ukamenovaný za jeruzalémskými hradbami. Slovo „mučednictví“ pochází z řeckého *martyria*, což znamená právě svědectví. Mučedník je tedy svědek, člověk vydávající svědectví až k prolití krve. V církvi se velice brzy ujalo slovo mučedník na označení svědectví až k prolití krve (Órigenés, *In Johannem*, II, 210, píše: „Kdokoli vydává svědectví o pravdě,

Pokračování na str. 11

Blahoslavený Karel Leisner (str. 4–5) jako by v sobě obsáhl vše, o čem jednotlivé texty tohoto čísla Světla pojednávají. Podívejme se nyní společně, jak život bl. Karla zahrnuje konkrétní témata.

Začneme od konce – mučednictvím. To bylo bl. Karlovi přiznáno při jeho beatifikaci papežem sv. Janem Pavlem II. O mučednictví hovoří také papež František ve své katechezi. Mučedníkem v pravém slova smyslu je člověk, který miluje Pána Ježíše ve svém životě a napodobuje jej ve smrti. My pak můžeme říci, že mučedníkem je do jisté míry či svým způsobem také každý, kdo jakkoliv trpí pro svoji víru, jehož víra prochází těžkými životními zkouškami, kdo obětuje své útrapy z lásky k Pánu Bohu pro dobro jiných lidí apod.

V bl. Karlovi se rovněž zrcadlí dnešní liturgické texty, neboť se stal živým svědkem Ježíšovy božské vznešenosti, která vychází z nerozlučné jednoty Osob Trojjediného Boha a kterou mohli zakusit vybraní apoštolové na hoře Proměnění. Karlovo poznání Pána Ježíše bylo takové, že do svého deníku napsal tato velice silná slova: „Kriste, kdybys nebyl, nechtěl bych být ani já.“ To mohl napsat pouze člověk, v jehož srdci zakořenila vznešenost nebeského Otce, jehož sláva se osobně zjevila v Synu a kterou je možné rozpoznat jen skrze mocné působení Ducha Svatého. Co si do svého duchovního deníku zapíšeme my o svém vztahu k Ježíši?

Editorial

Těžké životní zkoušky se nevyhnuly ani bl. Karlovi, a asi není na světě zralého člověka, o němž by se dalo říci, že nikdy neprošel aspoň jednou složitou životní situací. Australští manželé Danny a Leila prošli velmi tvrdou životní zkouškou, a vlastně jí stále procházejí. (str. 8–10) Není totiž možné zapomenout na tři vlastní děti a neteř, které zahynuly při tragické autonehodě vinou zdrogovaného a opilého řidiče. Co v takové chvíli udělat? Jak se postavit k dalšímu životu? Danny přiznává, že stál před volbou: buď bude svůj žal utápět v drogách a alkoholu, anebo bolest přijme. Spolu s Leilou pak vydávají až neuvěřitelné svědectví, jak Bůh dává sílu, když se člověk rozhodne odpustit viníkovi, když se naplno odevzdá Boží Prozřetelnosti. Dokázali bychom v podobně těžké situaci jednat jako oni? A vyšla by nám ze srdce taková slova jako od bl. Karla, když děkuje Bohu za dny nemoci, ztráty svobody a vězení a vidí v tom všem smysl pocházející od Pána? Vždyť ON s námi zachází vždy nejlépe...

Náš dnešní průvodce editorialem byl také člověkem naděje, právě křesťanské naděje: „Ty dáváš pokoj, jaký svět dát nemůže... Bez lásky k Bohu a radosti v duši ničeho nedosáhnou.“ Je to naděje, kterou přináší Pán Ježíš Kristus, když přišel v lidském těle na tento svět, aby člověka

zachránil z moci hříchu a smrti a znovu mu otevřel brány nebes. (str. 6–7) A ten, kdo dokonale důvěřuje Božímu Synu, je vždy štědře odměněn, jak sám Ježíš často zaslubuje svatým duším. Tak i manželé Danny a Leila byli za svoji bezmeznou důvěru v Pána zahrnuti jeho požehnáním, a to i skrze narození dalšího dítěte. V jejich případě, stejně tak jako u bl. Karla a u nekonečné řady svatých, zvláště mučedníků, pak můžeme pozorovat i nemalé duchovní ovoce ve prospěch jiných lidí. Jaké ovoce plodíme do tohoto světa my?

„Každý den se obětuji Panně Marii.“ Těmito slovy dává bl. Karel jasně najevo, kdo je jeho věrným Průvodcem na cestě spásy...

A ještě můžeme na závěr zmínit prosbu bl. Karla, která je tak aktuální i dnes: „Ubohá Evropo, vrať se ke svému Pánu Ježíši Kristu!“ K tomu přidejme i přání papeže Františka: „Kéž jsou všichni mučedníci setbou pokoje a smíření mezi národy, z níž vzklíčí lidštější a pospolitější svět.“ Maria, Královno míru, oroduj za nás!

Jako poslání vnímejme slova Leily o cestě jejich rodiny ke svatosti: „Každý má nějaký kříž, který musí nést. Nemůžeme ovlivnit, co se nám v životě stane, ale můžeme se rozhodnout, jak budeme reagovat. Je zcela na nás, abychom poznali pokání, milovali, odpouštěli, modlili se, vyznávali hříchy a byli pokorní.“

Jaká je naše cesta ke svatosti?

Daniel Dehner

Tvůj Pán se dnes chystá odejít načas na vysokou horu, *aby se modlil*⁽¹⁾. Ale neodchází sám. Bere si s sebou své vyvolené. Chtěl by ses připojit k této malé družině? Je tu jediná možnost. Můžeš jít s nimi, jestliže patříš mezi *maličké*. To, co bude na hoře Tábor zjeveno, zůstane *před moudrými a chytrými skryto, protože tak se zalíbilo Otcí*⁽²⁾.

Dnes se totiž sám nebeský Otec chystá zjevit své plány, a to mimořádným způsobem. Ačkoliv jeho Syn žije na zemi mezi námi, aby nám zjevil Otce, chce se věčný Bůh projevit mimořádným způsobem. Abys neměl pochybnosti, že zaslibený svět, kam nás má jednou přivést jeho Syn, daleko přesahuje všechno to, v čem se my lidé pohybujeme a co známe, může a chce svým *maličkým* dát nahlédnout za hranice pozemské skutečnosti do nebeských tajemství. Poodhrne záclonu a posílá i své svaté, aby tak v nadpozemském jasu zjevil spolu se svou božskou slávou a mocí i svou věčnou vůli. Jestliže tak činí za pozemského života svého Syna, tím spíše se k nám bude takto obracet po všechny časy, až Ježíš opět usedne po jeho pravici.

Cestou vzhůru na horu zjevení tedy odkládej při každém kroku všechny pozůstatky své domýšlivé a nedůvěřivé skepse, aby tvé oko mohlo uvidět a tvé ucho mohlo uslyšet, *co Bůh připravil těm, kteří ho milují*⁽³⁾.

Otec, Věčný, ze vznešeného trůnu, zářícího jako oheň mezi trůny, *On, jehož roucho je bílé jako sníh a vlasy jeho hlavy čisté jako vlna, z míst, kde se mu klanějí desetitisíce desetitisíců*, představuje ti dnes svého Syna ve slávě. I jeho šat je *zářivě bílý*, jako šat jeho Otce, a jeho *tvář září jako slunce*⁽⁴⁾.

Proč právě v této své pravé božské podobě *Syn člověka* nerozmlouvá s praotci o své slávě a moci, ale o *své cestě, kterou má dokonat v Jeruzalémě*⁽⁵⁾? Jaká je to cesta? Ten, jehož vidíš v božském jasu, *bude jako červ, a ne člověk, na pohanu lidem, na potupu chátře*. Množství byků jej obklopí, své tlamy na něho otevřou jako dravý řvoucí lev, obklopí ho smečka psů. Probodnou mu ruce i nohy, spočítat mohou všechny jeho kosti.⁽⁶⁾ Pán rozmlouvá o cestě své bezvýhradné synovské poslušnosti, která skrže pokoření, potupu

Předehra ke slávě

Zamyšlení nad liturgickými texty dnešního svátku

To je můj milovaný Syn, toho poslouchejte.

a opuštěnost vede vzhůru na horu, kde stojí jeho Kříž.

Takto ti tedy Otec představuje svého jednorozeného Syna, který s ním od věčnosti žil v nebeské slávě a kterého pro tebe obětuje: *Obdařil jsem ho mocí nade všemi lidmi, aby dal věčný život všem, které jsem mu dal*⁽⁷⁾. Je to Bůh s vámi. Je to můj Milovaný. *Toho poslouchejte!* On zná všechny moje plány, on ví, že za potupou kříže, na který bude pozdvížen v synovské poslušnosti ke mně, svému Otcí, jej čeká nesmrtelná sláva vzkříšení. Přivedou jej pak ke mně a já mu dám *moc, slávu a království, aby mu sloužily všechny národy, kmeny a jazyky, a jeho království nebude konce*.

Vtiskni si do paměti jeho božsky jasnou tvář a vznešenou podobu, která je odleskem slávy jeho Otce. Tak jako tě nyní sráží jeho vznešenost, *že padáš tváří k zemi a pocítuješ bázen*⁽⁸⁾, tak se mu máš klanět ustavičně, i když se k tobě vrátí v nejprostší podobě a nejchudší způsobě, protože jak za jeho křížem, tak za jeho prostotou se skrývá božská sláva. Vzdávej mu už nyní v patřičné pokoře ustavičně onu úctu, ke které tě má jednou přivést pohled na jeho slávu, až jej před jeho trůnem spatříš tváří v tvář. Je to Otcův nejmilejší Syn. *Toho poslouchej!*

Poslouchat Syna znamená jít důsledně v jeho šlépějích. I Nevěsta musí jít cestou svého Ženicha. Jestliže bude dobrovolně trpět za náš hřích ten, který je svatost sama, co asi zbývá těm, kdo se provinili neposlušností a pýchou? I oni budou muset vystoupit na svou horu utrpení. Poznává to prorok ve svém vidění: *Po nějakou dobu strašné, příšerné a mimořádně mocné zvíře bude požírat, dřít a rozdupávat svýma nohama*⁽⁹⁾. Pán, jehož slova ti Otec přikazuje poslouchat, *podává stejné svědectví: Vě světě budete mít soužení, ale buďte dobré mysli*⁽¹⁰⁾. Po velkém očištění nadejde den, kdy začne soud. *Pro troufalá slova, která mluví, bude zvíře zabito a zničeno a vydá-*

Liturgická čtení

1. čtení - Dan 7,9-10.13-14

Viděl jsem, že byly postaveny trůny a stařec velikého věku usedl. Jeho roucho bylo bílé jako sníh, vlasy jeho hlavy jako čistá vlna, jeho trůn plápolal ohněm, jeho kola - žhoucí oheň. Ohnivý proud vytékal a vycházel od něho, tisíce tisíců mu sloužily, desetitisíce desetitisíců stály před ním, usadil se soudní dvůr a byly otevřeny knihy. Díval jsem se v nočním vidění, a hle - s nebeskými oblaky přicházel (někdo) jako syn člověka, došel až k starci velikého věku, přivedli ho k němu. Byla mu dána moc, sláva a království a sloužily mu všechny národy, kmeny i jazyky: jeho moc je moc věčná, a ta nepřestane, jeho království nebude zničeno.

2. čtení - 2 Petr 1,16-19

Milovani! Když jsme vás poučovali o tom, jak mocný je náš Pán Ježíš Kristus a že zase přijde, nedrželi jsme se v té věci nějakých chytrácky vymyšlených bájí. My jsme přece na vlastní oči viděli jeho velebnost. Neboť přijal od Boha Otce čest a slávu, když o něm vznešená Boží velebnost promluvila tato slova: „To je můj milovaný Syn, v něm já mám zalíbení.“ Ten hlas přicházel z nebe a my jsme ho slyšeli, když jsme s ním byli na posvátné hoře. Ale máme něco spolehlivějšího, totiž proroky, a děláte dobře, když na ně dbáte jako na světlo, které svítí na temném místě, dokud se nerozobřeskne den a jitřenka vám nevzejde v srdci.

Dokončení na str. 7

no k spálení ohněm⁽¹¹⁾ a *Synu člověka bude dána moc a království, budou mu sloužit všechny národy, kmeny a jazyky a jeho království nebude konce*. Otec tak splní prosbu, které nás naučil sám Syn: *Přijď království tvé!*⁽¹²⁾

Pane, pomáhej nám, ať posloucháme tvého Syna a staneme se jeho spoludědci.⁽¹³⁾

Bratr Amadeus

Poznámky:

⁽¹⁾ Lk 9,28; ⁽²⁾ srov. Mt 11,25-26; ⁽³⁾ 1 Kor 2,9;

⁽⁴⁾ srov. Mt 17,2; ⁽⁵⁾ srov. Lk 9,31;

⁽⁶⁾ srov. Ž 22,13-14.17-18; ⁽⁷⁾ srov. Jan 3,2.16;

⁽⁸⁾ srov. Mt 17,6; ⁽⁹⁾ srov. Dan 7,7; ⁽¹⁰⁾ Jan 16,33;

⁽¹¹⁾ srov. Dan 7,11; ⁽¹²⁾ Mt 6,10;

⁽¹³⁾ vstupní modlitba.

Blahoslavený Karel Leisner

Tento kněz zemřel na následky věznění v koncentračním táboře Dachau. Kněžské svěcení přijal právě zde, což byl bezprecedentní úkaz. Za jeho ostatními dráty si vysloužil přezdívku „Anděl útěchy“ a církev svatá si jeho liturgickou památku připomíná 12. srpna.

Narodil se poslední únorový den roku 1915 ve vestfálském Reesu, vyrůstal ale v Kleve, kam se rodina někdy později přestěhovala. Zde se během gymnaziálních studií dostal do styku s katolickým hnutím mládeže a stal se jeho poměrně aktivním členem, časem i jeho hlavou v širokém okolí, organizátorem různých akcí, od sportovních přes kulturní po duchovní. Měl tak výrazný podíl na jeho rozvoji.

Sám se snažil o rozvoj vlastní, hloubal nad Písmem svatým, účastnil se mší svatých a díky tomu se v něm rodila láska a úcta k Eucharistii. Kristus se zcela přirozeně stal pro Karla vším, smyslem a světlem jeho života, cílem jeho snažení. „Ježíši, Ty jsi má vášeň,“ píše si někdy v té době do svého deníku a na jiném místě v duchu sv. Augustina dodává: „*Moje srdce se potulovalo tu a tam, dokud nespočinulo v Tobě, můj Bože! Ty, Pane, jsi rád, krásna a nejhlubší odpočinek. Ty dáváš pokoj, jaký svět dát nemůže... Bez lásky k Bohu a radosti v duši ničeho nedosáhnu. S Bohem mám v sobě všechno. Pane, dej mi sílu!*“

Sílu bude potřebovat, poněvadž s rokem 1933 se v Německu změnila politická situace. Po volbách se moci chopila NSDAP v čele s Adolfem Hitlerem. Již první počiny nových vládců dávaly tušit, jak to bude v zemi vypadat (pomineme-li konflikty katolických mládežnických spolků s příslušníky Hitlerjugend): začaly tlaky na katolické studenty, kteří se setkávali s ústrky kvůli svému vyznání. Karel byl velice činorodý v aktivitách spjatých s katolickou mládeží, což mu v očích nových mocipánů ještě přitěžovalo, byl však příliš dobrým studentem, než aby mohl být jen tak z gymnázia vyloučen. Navíc režim ještě nebyl pevně zakotven na všech frontách, neměl tudíž tolik síly, co později.

Karel tedy úspěšně odmaturoval a otázku, kudy po své životní cestě kráčet dál, vyřešil rozhodnutím pro kněžství, které si jako cíl této své životní cesty zaznamenal před časem do deníku. Zahájil tedy studia

teologie a filosofie v Münsteru, tj. v sídle diecéze vedené „Lvem z Münsteru“ aneb bl. biskupem Clemensem von Galen. Ten jej posléze pověřil vedením mládeže v diecézi.

Během studijního období se prohluboval Karlův vztah k Ježíši. Toto si například zapsal do deníku v roce 1938: „*Kriste, kdybys nebyl, nechtěl bych být ani já. Ale Ty jsi, Ty žiješ. Ovládni mě zcela.*“

V roce 1936 změnil Karel místo studií – nyní jím měl být Freiburg. K dalšímu posílení ducha do období, jež bylo před ním, měla Karlovi pomoci pouť do Říma, kde se mu dostalo milosti audience u papeže Pia XI. Ve Freiburgu poté spolu s několika dalšími mladíky bydlel u rodiny Rubyových, což ho časem postavilo na další důležitou životní křižovatku. Začal v sobě svádět urputný boj ohledně směru, jímž se má vydat: jít podle směrovky „kněžství“, nebo se vypravit ve směru, který udává ukazatel „manželství“? Nešlo přitom o nic abstraktního, druhý jmenovaný životní stav mu více než živě představovala Alžběta Rubyová. Vyznal se jí

Blahoslavený Karel Leisner

se svými city, resp. se svým dilematem, načež mu ona ohleduplně naznačila, že by měl jít raději podle prvního ukazatele, tj. stát se knězem. Samozřejmě musel vše v sobě vybojovat sám. „*Byl to boj na život a na smrt, ale byl jsem povolán ke kněžství a tomuto povolání obětuji vše,*“ popsal svůj tehdejší vnitřní zápas v deníku krátce před podjáhenským svěcením, jež proběhlo 4. března 1939. O jednadvacet dní později ho biskup von Galen vysvětil na jáhna.

V další seminární formaci Karlovi zabránila plicní tuberkulóza, kvůli níž se musel odebrat do sanatoria Foresta Nera ve Schwarzwald. Tam mu uklouzla neopatrná poznámka na Hitlerovu adresu: nahlas před svým druhem v debatě zalitoval, že se nepodařil atentát na Führera, načež ho dotyčný udal na gestapu. To Karla ještě tentýž den zatklo a uvrhlo do freiburské věznice. V ní musel se svou nevyčlenou tuberkulózou snášet velký chlad, zároveň i ataky Zlého v podobě ponoukání k nenávisti vůči všem, kteří mu toto příkoří způsobili. Nicméně i z tohoto boje vyšel vítězně a přijal svůj osud, ruku v ruce s odpuštěním svým věznilům, kteří s ním nezacházeli zrovna v rukavičkách, jakož i svému jidášovi. „*Bože, děkuji Ti za dny těžké choroby a nyní i za dny ztráty svobody a vězení. Vše má svůj smysl a Ty s námi zacházíš vždy nejlépe,*“ čteme v zápiscích z té doby.

Později byl převezen do Mannheimu a v březnu 1940 pak do koncentračního tábora Sachsenhausen. V tomto pekle na zemi přestal být Karlem Leisnerem, místo toho se stal vězňem č. 17 520. Přes své mládí dokázal být posilou pro mnohem starší spoluvězně – těžce vybojované vnitřní zápasy se projevily právě zde, kde ostatní ztratili naději, zatímco on, jáhen Karel Leisner, vytrvale z naděje v Pána čerpal.

Když potom na základě tlaku z Vatikánu nacistický režim situoval všechny kněze, řeholníky a jáhny do speciálního bloku (č. 26) v koncentračním táboře Dachau, kde měli přece jenom lepší podmínky, byť nijak závratně, byl sem transportován i Karel, odted' vězeň č. 22 356.

Rovněž zde dělal čest jménu křesťan, dělil se s ostatními o skrovné příděly chleba, ve styku s laickými spoluvězni byl jedním z mnoha duchovních, kdo jim dodával útěchu, ukazoval křesťanský

smysl utrpení, dokonce jim potají přinášel konsekrovaný chléb ze mši svatých, které mohli kněží v provizorní kapli na jejich bloku sloužit. Pro něj samotného byla možnost účastnit se Nejsvětější oběti něčím nevýslovným... „*Pouze silná víra, jakou měl Karel, mu pomáhala přestát všechna protivenství, nesmírně mě udivoval,*“ komentoval Karlovo počínání spoluvězeň, jezuita P. Otto Pies SJ.

Na přelomu zimy a jara roku 1942 čelil Karel opět prudkému náporu tuberkulózy. Po chrlení krve byl v noci 15. března přemístěn na ošetrovnu, kde se tísnil mezi dalšími zhruba 150 podobně postiženými ve strašlivých podmínkách a kde spolu s nimi čekal na smrt, neboť ošetrovna v Dachau byla všeobecně považována za předpokoj spalovací pece. A opět oplýval neuvěřitelnou silou a dokázal svůj osud odevzdat do rukou Hospodinových a přijmout ho, na nic nežehrat, nevyčítat nic Bohu ani lidem, ale doplňovat po vzoru sv. Pavla na svém těle to, co zbývá vytrpět do plné míry Kristových útrap (srov. Kol 1,24). Ostatně se svou vděčností se svěřil „*Bohu, že ho učinil podobným svému trpícímu Synu skrze tyto zkoušky*“.

Jako takový pak vzdor nesmírné námaze sloužil ostatním – obcházel nemocné a přinášel jim slova útěchy i kousky proměněného Slova, které mu sem propašovali kněží. Posila svátostného Krista ho činila šťastným i v tomto místě neštěstí a beznaděje. Pro ostatní byl „*Andělem útěchy*“, mnohé z nich připravil na setkání s Kristem, mnohé s Kristem poprvé seznámil.

„*Každý den se obětuji Panně Marii, svatě Matce. Ona mě obdivuhodně vedla po celé tři roky mého věznění,*“ vyznával Karel Leisner v těch dnech. Svatá Matka ho dovedla i k vytoženému kněžství. Tuto svátost přijal, jakkoli je to neuvěřitelné, za ostatními dráty koncentračního táboře Dachau...

V září roku 1944 dorazí do Dachau skupina francouzských vězňů, mezi nimiž je také biskup diecéze Clermont-Ferrand Gabriel Piguet. A tehdy někoho z kněžských vězňů napadne, že se tak naskytla ideální příležitost pro vysvěcení „*Anděla útěchy*“. Seznámí se svým nápadem i Karla, ten však odmítne s tím, že se nehodí, aby svátost přijímal na takto nedůstojném místě, navíc dodal, že jeho farnost

má právo na primici. Touha po kněžství spolu s přesvědčováním nakonec zvítězily, nicméně nešlo o tak jednoduchou záležitost, jak by se mohlo na první pohled zdát. Karel musel mít písemné povolení

**Blahoslavený Karel Leisner,
sanatorium v Planegg**

svého biskupa. S nasazením vlastního života je obstarala jedna ze statečných dívek, takže na počátku prosince mohl Karel v sestřině dopise číst listek psaný cizí rukou: „*Autorizuji žádaný obřad pod podmínkou, že může být proveden za platných podmínek a zůstane po něm prokazatelný důkaz. Podepsán biskup von Galen.*“ Díky tomu může 17. prosince dojít k něčemu, co nemá v dějinách koncentračních táborů jen tak obdobu...

Karel dostává kofeinovou injekci, aby nabyl sil, a usedá před svého světitele, jelihož není s to ani stát, ani klečat. V ruce drží hořící svíci. Asi tři sta svědků této zcela výjimečné scény, všichni ve vězeňských hadrech, poté s nemalým pohnutím přihlíží, jak mu biskup Gabriel Piguet vkládá ruce na hlavu a uděluje mu svátost kněžství. Na prsteníčku má přitom pontifikální prsten, který vyrobil jeden Rus v továrně Messerschmitt a vyryl do něj obrázek Madony z Dachau. Biskupský ornát a mitru vyhotovili potají jiní vězni, stejně jako dubovou berlu s nápisem „*Vítěz v okovech*“. Poté svěcenci přítomní kněží sami vkládají své kněžské ruce na hlavu. Na Karlovy již pomazané ruce jsou pak uvázané bílé stužky... Do toho hraje jeden židovský vězeň venku na housle, aby odlákal pozornost hlídačů.

Poté musí P. Karel zpět na ošetrovnu. Až 26. prosince, na svátek sv. Štěpána, může odsloužit v kapli bloku č. 26 svou primiční mši svatou – v červeném ornátu ušitým spoluvězni. Kněží přítomní této velké chvíli jsou dojetím bez sebe a při-

cházejí si vzrušeně pro novokněžské požehnání. „*V táboře po více než pěti letech modlitby a očekávání dny naplněné velkou radostí. Že nás Bůh mohl vyslyšet na přímělu Panny Marie tak krásným a jedinečným způsobem, nedokážu stále pochopit,*“ napsal.

V zápise o svěcení podepsaném světitelem je připsáno ostatních kněží tohoto znění: „*Vincit pro Christo sacerdotes exultantes tecum in gaudio Te socium in vinculis et sacerdotem Dei laeti ampelectuntur*“, tj. „*Pro Krista uvěznění kněží, kteří se účastnili Tvé radosti, vítají v Tobě svého druha v okovech a Božího kněze*“.

Jako Kristův kněz se P. Karel Leisner dočkal osvobození Dachau americkými vojsky 29. dubna 1945. „*Překypující štěstím! Díky, díky... Sám v jednom pokoji, jaké štěstí... V tichu promlouvá Bůh, i když se cítím malátný,*“ napíše ze sanatoria v Planegg, kam je umístěn a kam ho poté 29. června přijedou navštívit jeho rodiče.

Léčebná kúra však nevede k žádnému zlepšení, naopak stále více je jasné, že počet Karlových dní na této zemi se krátí. Přestože to tak nějak tuší a přestože trpí, je vyrovnaný, klidný, odevzdaný, a nadto nadevše radostný. Svě trápení obětuje na smír za hříchy a za spásu lidí a při listování knihou o Evropě ze sebe vypraví modlitbu, jež je i dnes stále aktuální: „*Ubohá Evropo, vrať se ke svému Pánu Ježíši Kristu! V něm je pramen těch nejkrásnějších hodnot, jaké jsi zakusila. Vrať se ke svěžímu zdrojům pravé božské síly!*“

U dne 23. července pak v jeho zápiscích můžeme číst: „*Pane, učiň, abych Tě miloval stále více. Láska a zadostiučinění. Děkuji Ti za všechno. Opuť mi mou slabost.*“

Karlův poslední deníkový záznam je spjat s 25. červencem a zní: „*Ó Nejvyšší, žehnej i mým nepřátelům!*“ Svě matce se svěří: „*Maminko, musím ti něco svěřit, ale nebuď smutná. Víím, že zakrátko zemřu, ale jsem šťasten.*“

Ještě 12. srpna Karla navštíví dvě jeho sestry, ale 12. srpna opustí on sám místo, kde byl jen na návštěvě, a zamíří, řečeno slovy Jana Čepa, do druhého domova.

Tělesné pozůstatky zesnulého P. Karla Leisnera byly 3. září 1966 přeneseny do kostela sv. Viktora v Xantenu. Za blahoslaveného prohlásil tohoto kněze 23. června 1996 v Berlíně papež Jan Pavel II. a uznal jeho smrt za mučednickou.

Ježíš nás učí naději

Naději ve Starém zákoně představuje Job, který si je vědom své integrity a nevinu a skládá svou důvěru v Hospodina. Jeho důvěra a naděje v božskou spravedlnost mu vrací zpět všechny jeho statky.

Evangelium nám zjevuje naději, jakou Bůh chová k člověku. Ukazuje nám ji na otci, který den co den čeká na návrat ztraceného syna, aby mu odpustil a otevřel mu opět svůj dům. Bůh doufá ustavičně v obrácení člověka, protože ho nekonečně miluje a chce ho spojit se svou věčnou láskou. Připomíná každému člověku, aby byl připraven, protože *Syn člověka přijde v hodinu, kdy se nenadějete* (Mt 24,44). Jako otec je připraven a často vychází na výšinu, aby se podíval, zda se syn nevrací, tak musí také člověk ustavičně jít vstříc Bohu a smířit se s ním, aby mohl očekávat, že bude sdílet jeho věčnou lásku.

Důvody naděje

Ježíš nás učí naději a důvod této ctnosti spočívá v něm. Ve skutečnosti je tomu tak, že ON přišel, aby člověka zachránil a otevřel mu znovu brány nebes. Proto se musí hříšník vrátit domů k Bohu a věřit, že jeho spása spočívá v kříži a v Kristově milosrdenství, které si každý hříšník může získat pravou lítostí. Ježíš to potvrzuje sv. Kateřině Sienské: „Zajistil jsem člověku pomoc a naději. Jakmile ve svatém světě víry rozzímá o ceně Krve, která byla za něho zaplácena, musí tento pohled naplnit jeho srdce pevnou nadějí a jistotou jeho spásy.“ (*Dialogy*, kap. 136)

Křesťanská naděje obsahuje také vědomí, že je třeba nedůvěřovat sám sobě a svou důvěru vsadit na Kristovy zásluhy, které pokrývají důvěřující duši a uvádějí ji do jeho království. To říká Ježíš sv. Gertrudě, která se pokládala za velmi nehodnou a nedostatečně připravenou, aby mohla přijmout eucharistického Ježíše: „Ty jsi svou modlitbou dosáhla, že se obyvatelům nebes jevíš s celou nádherou, o kterou jsi prosila. Proč mi nedůvěřuješ, když já jsem všemohoucí a nejdobrotivější Bůh? Jako bych já nemohl učinit to, co může učinit každý člověk na zemi, který vlastní kus oděvu nebo šperk. Jím může odít nebo ozdobit

svého přítele a tak způsobit, že jeho přítel září stejným leskem jako on.“ (*Životopis*, kniha 3, kap. 31)

Naděje je také tou ctností, která věří v Pánovu spravedlnost, avšak současně ví, že Boží spravedlnost zde na zemi zahrnuje i jeho milosrdenství, které je vždy připraveno nám odpustit a darovat nám ve své lásce nový život. Proto řekl sv. Gertrudě, která neměla odvalu žít se Ježíšem v Hostii, protože se polekala smyslu Boží spravedlnosti: „Rozjíměj alespoň zrakem svého těla a dívej se, v jak úzkém kalichu jsem uzavřen, abych mohl přijít k tobě, a buď si jista, že přísnost mé spravedlnosti je také uzavřena šíří mého milosrdenství, jež výmluvný příklad dávám lidstvu právě rozdáváním této svátosti.“ (*Tamtéž*, kniha 3, kap. 17)

Naděje hříšníka spočívá v ustavičné oběti, kterou Ježíš přináší Otcí, aby hříšník mohl přijímat ustavičné odpuštění svých provinění, když projeví pravou zkroutěnost a živou touhu po odčinění. To sdělil Ježíš sv. Gertrudě: „Velmi potřebné je zprostředkovat lidem toto poznání. Velmi spásitelné pro ně je a vždy bude, když budou stále pamatovat na to, že Syn Panny stojí před Otcem, aby zajistil spásu lidského rodu. A kdykoliv ze své lidské slabosti pochybí v srdci, předložím jako dostiučinění Otcí své nejčistší Srdce. Kdykoliv se prohřeší ústy, svá neposkvrněná ústa. Když

však zhřeší rukama, ukazují své probodené ruce. A ať se prohřeší čímkoliv a jakkoliv, moje nevinnost současně usmíruje Boha Otce, takže mohou lítostí a pokáním dosáhnout odpuštění. Proto chci, aby moji vyvolení, kdykoliv dosáhnou vyprošeného odpuštění hříchů, ustavičně děkovali,

že jsem jim zajistil odpuštění.“ (*Tamtéž*, kniha 3, kap. 36)

Pravá křesťanská naděje spočívá v tom, nebát se budoucnosti, která spočívá v Boží prozřetelnosti. Když byla sv. Terezie z Avily velice nerozhodná kvůli těžkostem, které ji potkaly při zakládání klášterů, řekl jí Ježíš: „Čeho se bojíš? Kdy ti něco scházelo? Já jsem dnes tentýž jako vždy. Pokračuj dále v zakládání obou těchto klášterů.“ (*Zakládání klášterů*, kap. 29)

Naděje je závazek

Pro křesťana je naděje závazkem, protože ví, že Bůh je jeho Pán a že má jednat tak, aby se mu líbil a mohl přijmout odměnu jeho otcovské lásky. Nešťastný je ten, kdo pochybuje o Bohu, kdo nedůvěřuje v moc jeho lásky, ale skládá všechnu svou důvěru a naději jen sám v sebe. Ježíš ukázal sv. Kateřině veliký rozdíl v životě dvou duší: jedna spoléhá na sebe a druhá důvěřuje Bohu: „Duše musí buďto důvěřovat a sloužit mně, nebo spoléhat na sebe a svět a sloužit jemu. Pak slouží světu, který je mimo mne, a to v míře, v jaké miluje smyslovost a poslouchá ji... Její naděje, kterou vkládá do konečných věcí, je marná a pomíjivá. Duše se zklame a nedosáhne svého cíle, po kterém touží. Pokud důvěřuje sobě a světu, nedůvěřuje mně, protože já nenávidím svět, tzn. marnivě lidské žádosti.“ (*Dialogy*, kap. 136)

Naděje je ctnost, která lidské srdce utěšuje a uklidňuje. Ale běda tomu, kdo je domýšlivý, kdo spoléhá jen na sebe, důvěřuje sobě a pokládá tmu za světlo. Ježíš řekl sv. Kateřině: „Ti, kteří mi důvěřují, slouží mi s jediným cílem, aby se mi líbili. Zakoušejí moji Prozřetelnost lépe než ti, kteří jednají kvůli výhodám, které jim to přináší, anebo kvůli štěstí, které ve mně nacházejí.

Ti dokonalí i ti nedokonalí jsou předmětem mé něžné péče pod podmínkou, že nespolehají na sebe, neboť domýšlivost, tato důvěra v sebelásku, zatemňuje rozum a zbavuje ho svatého světla víry. Opovázliví pokládají světlo za temnotu a temnotu za světlo, a protože věnují svou naději a pozornost temnotě, reptají a propadají netrpělivosti.“ (*Dialogy*, kap. 136)

Pravý křesťan nesmí pochybovat o Bohu; není většího bezpráví, kterého je možné se dopustit na Bohu, než pochybovat

o jeho lásce a dobrotě. Matce Klementině Pán řekl: „Jsem tvoje jistá naděje. Nesmíš mi nedůvěřovat. Duše, které mě milují, důvěřují mé věrnosti, pro kterou ode mne očekávají všechno a která je nikdy nezklame.“ (3. díl, kap. 25)

Těm, kteří si uchovávají naději, dává Bůh útěchyplná zaslíbení. Vzpomeňme na Ježíšova slova, která řekl 40 mučedníkům v Sebaste: „Začali jste a nyní myslíte na to, abyste dobře skončili. Vydržte až do konce, bude vám dána koruna, která nepomijí. Kdo ve mne věří, bude žít, i kdyby zemřel. Mějte důvěru a nebojte se strádání, která trvají jen krátký čas; bojujte statečně, abyste získali korunu.“ (*Petits Bolandistes*, 10. března)

Myšlenka na naše pochybení a vědomí naší slabosti nesmí ovlivnit ani zmenšit naši důvěru v Boha. Ježíš nás miluje i přes naši ubohost a stále nám dopřává svou milost. To potvrzuje Markétě z Kortony: „Žádný světec by neměl silu vydržet svá strádání, kdyby s ním nebyla moje milost. Proč bys tedy mohla pochybovat, že tak nebudu jednat i s tebou a že dělám nádobu tvé duše uprostřed bolestí a strádání nerozbitnou?“ (kap. 4, odst. 17)

Žít znamená uchovat si v každém okamžiku naději i při pohledu na slabosti naší přirozenosti s vědomím, že Bůh doplňuje to, co schází. Je třeba jen statečně pracovat a důvěřovat jeho milosti. Anežce z Langeacu, která se velice trápila, že se jí noviciát nevydařil tak, jak chtěla, dal Pán tuto radu: „Namáhej se, namáhej se, namáhej se, a já všechno doplním.“ (*Díla*, 2. díl, kap. 10)

Pravá naděje potřebuje čas, aby byla vyslyšena, ale Boží hodina nemusí být nutně naše hodina. To potvrzuje Pán sv. Gertrudě, která se modlila za některé osoby, a ti pak světíci řekli, že nebyli vyslyšeni: „Ten, komu chce král oznámit svá rozhodnutí nikoliv prostřednictvím poslů, ale osobně, tomu nebude za těžké vyčkat, až se králi zalíbí čas jako příhodný. Já sám a já jediný rozhoduji, který čas je nejvhodnější, kdy máš zakusit účinek svých modliteb.“ (Kniha 3, kap. 66)

Tvrdošijná naděje zajišťuje vítězství; kdo pochybuje o triumfu, již je poražen. Pán říká sv. Brigitě: „Kdo chce bojovat, musí se statečně vynasnažit. Když upadne, nespolehá na své vlastní síly, nýbrž na moje milosrdenství. Kdo chce získat

podporu v duchovním boji, ať důvěřuje ve mne, že svá předsevzetí splní s pomocí mojí milosti, a ať je rozhodnut konat dobro, varovat se zlého, a kdykoliv padne, ať znovu povstane.“ (Kniha 4, kap. 89)

Velká síla naděje

Dějiny spásy ukazují, že Bůh nikdy nezklamal ty, kteří mu plně důvěřovali. A všem, kteří ho prosili o zázrak nemožného, Bůh vyhověl, protože nepochybovali o jeho všemohoucí lásce. Ježíš odměňuje dokonalou důvěru. Svaté Mechtildě řekl: „Opravdu ti říkám, že se mi velice líbí, když mi lidé plně důvěřují v naději, že ode mne dostanou velké věci. A když někdo věří, že já ho po smrti zahrnu blahem, které daleko překračuje jeho zásluhy, a již předem mi za to děkuje, líbí se mi to do té míry, že já ho odměním pro to, v co věří a důvěřuje, a dokonce mnohem více než to, protože je nemožné, aby člověk neobdržel, v co věřil a doufal. Proto je pro člověka užitečné, aby mi velice důvěřoval a zcela se mi odevzdal.“ (Kniha 3, kap. 5)

Bůh nikdy nic neodepřel světcům, kteří bezpodmínečně důvěřovali v jeho otcovskou lásku. Když sv. Gertruda prosila Pána v mnoha záležitostech, dostala tuto odpověď: „Věz, že všechny tvoje prosby jsou vyslyšeny.“ (Kniha 1, kap. 13)

Svatý Gerard Majella ve službách biskupa Albinho čerpal vědrem vodu ze studny. Když se naklonil, aby uchopil provaz, vypadl mu z kapsy klíč od biskupova domu a spadl do studny. Polekaný světec se začal modlit a napadla ho myšlenka: šel, vzal malou sošku Jezulátka ze sakristie a připevnil ji na provaz. Pak

řekl: „Ty jediný mi můžeš pomoci v této bezvýchodné situaci. Prosím tě, pomoz mi znovu najít klíč.“ Pak spustil provaz se soškou do studny. Když ho vytáhl, Ježíšek měl klíč na své ruce.

Pravá naděje je zdrojem obrácení

Maria zachránila jednu vesnici před lávou Vesuvu. Roku 1906 se znovu otevřel kráter sopky a žhavá láva se valila jako ohnivá řeka po svazích hory směrem k malé vesnici Torre Annunciata. Hrozilo nebezpečí, že vesnice bude zcela zavalena lávou. Tváří v tvář této bezprostřední katastrofě utikal farář do kostela, vzal sochu Panny Marie a postavil ji proti valícímu se proudu. Přitom zvolal: „Svatá Panno, zachraň nás, zachraň nás, jinak všichni i s vesnicí shoříme!“ V tom okamžiku se láva zastavila u nohou nebeské Královny, obtekla stranou všechny domy a skončila v moři, aniž by způsobila nějakou škodu. Díky víře toho kněze a zázraku, který vyprosil, ožila víra lidu a došlo k mnoha obrácením.

Naděje je důvěra v očekávání, trpělivost v lásce a jistota, že Bůh může všechno, ale vždy v hodině, kterou stanovil ke své slávě, k naší spáse a našemu posvěcení.

Doufat znamená zachovat si pokoj a pravou důvěru v Boha, který je Prozřetelnost a který skrze proroka Izaiáše říká: „I kdyby matka zapoměla na své dítě, já na tebe nezapomenu. Hle, vyryl jsem si tě do dlaní.“ (srov. Iz 49,15-16)

Zdroj: Maria heute 2/2002 (překlad -lš-, redakčně upraveno)

Liturgická čtení - dokončení ze str. 3

Evangelium - Mt 17,1-9

Ježíš vzal s sebou Petra, Jakuba a jeho bratra Jana a vyvedl je na vysokou horu, aby byli sami. A byl před nimi proměněn: jeho tvář zazářila jako slunce a jeho oděv zbělel jako světlo. A hle, ukázal se jim Mojžíš a Eliáš, jak s ním rozmlouvají. Petr se ujal slova a řekl Ježíšovi: „Pane, je dobře, že jsme tady. Chceš-li, postavím tu tři stany: jeden tobě, jeden Mojžíšovi a jeden Eliášovi.“ Když ještě mlu-

vil, najednou je zastínil světlý oblak, a hle - z oblaku se ozval hlas: „To je můj milovaný Syn, v něm mám zalíbení; toho poslouvejte!“ Jak to učedníci uslyšeli, padli tváří k zemi a velmi se báli. Ježíš přistoupil, dotkl se jich a řekl: „Vstaňte, nebojte se!“ Pozdvihl oči a neviděli nikoho, jen samotného Ježíše. Když sestupovali z hory, přikázal jim Ježíš: „Nikomu o tom vidění neříkejte, dokud nebude Syn člověka vzkříšen z mrtvých.“

Odpuštění - cesta ke svatosti

Na 10. světovém setkání rodin v Římě v červnu 2022 byli účastníci dojati svědectvím maronitského⁽¹⁾ páru Dannyho a Leily Abdallahových ze Sydney a svůj obdiv jim projevíli několikaminutovým potleskem. Rodinné štěstí Abdallahových náhle skončilo dva roky předtím, když vinou zdrogovaného řidiče zahynuly tři jejich děti. Celá Austrálie byla šokována. Abdallahovi však našli sílu odpustit třicetiletému viníkovi, vrahovi svých tří dětí, protože, jak řekli, „skutečným »zabijákem« byl svět drog a alkoholu“.

Danny: Jmenuji se Danny Abdallah a jsem velmi vděčný, že zde dnes mohu být. Po mém boku stojí moje milovaná manželka Leila a jsem také hrdým otcem sedmi dětí: Anthony, můj nejlepší přítel, Angelina, moje malá naděje, Liana, moje opora a moje inspirace, Sienna, moje malá drzá herečka, Alex, můj malý muž, a Michael se srdcem lva. Máme rovněž nový přírůstek - dvanáctidenní Selinu. Moje žena a moje děti jsou mým životem, jsou důvodem, pro který se každé ráno probouzím.

Dnes je předvečer narozenin mého syna Anthonyho. V roce 2015, kdy měl devět let, se mu zdálo o Ježíšovi a Ježíš se ho zeptal: „Anthony, čím chceš být?“ - a on ve snu odpověděl: „Chci se stát svatým.“ Nato mu Ježíš řekl: „Vezmu tě s sebou do nebe.“ V té době jsem snu nepřikládal žádný význam. Ale 1. února 2020

Ježíš svůj slib splnil. Byl nádherný letní den⁽²⁾. Sedm malých krásných dětí se právě vydalo na zmrzlinu při příležitosti třináctých narozenin mé neteře. To, co mělo být pro děti nevinnou zábavou, se změnilo v jednu z nejhorších dopravních tragédií, jakou kdy Austrálie zažila. Děti na chodníku srazil opilý a zdrogovaný řidič, který se touto poklidnou předměstskou ulicí řítit 150kilometrovou rychlostí, což je trojnásobek (!) povolené rychlosti. Jak může jedno auto srazit najednou sedm dětí? Něco podobného bychom nenašli dokonce ani v hororovém filmu!

Když jsem se dostal na místo nehody, měl jsem pocit, jako bych vstoupil do chaosu vojenské zóny: čtyři mrtvé děti! Jejich malá, křehká, něžná těla se téměř nedala rozeznat. Ke kterému dítěti mám jít nejdříve? Spolu s mými třemi dětmi - Anthonym (13 let), Angelinou (12 let) a Siennou (8 roků) - byla usmrcena i jejich sestřenice Veronika Sakrová (11 let). Moje čtvrté dítě Liana a její další sestřenice Mabelle Kassasová byly svědky toho všeho, zatímco Mabelin bratr Charbel utrpěl tak vážná zranění, že několik měsíců proležel v kómatu. Čtyři mrtví, čtyři ztracené životy, tři zasažené rodiny, zrcení příbuzní, ohromené a bezradné celé okolí a truchlící národ! Přijela další policejní a hasičská auta, záchranáři a sanitky. Místo činu bylo ohrazeno a já jsem z dálky sledoval, jak policie zakrývá Anthonyho, Angelinu, Siennu a Veroniku

Rodina Abdallahových ještě před tragickou smrtí svých dětí (zleva doprava: Liana, Michael, maminka Leila, Angelina, Sienna, tatínek Danny, Anthony, Alex)

bilou plachtou. Moje srdce sténalo: „Bože, je to nad moje síly, odevzdávám ti to.“

Leila: Na místo nehody, kde zemřely moje děti, jsem přišla jen krátce po Dannyem a bylo to strašné. Lidé kolem mě křičeli, ale já jsem zůstala klidná a začala jsem se modlit. Poprosila jsem také lidi okolo mě, aby se rovněž začali modlit, protože jsem pevně věřila, že Bůh učiní zázrak. Pro Ježíše není nic nemožného! Liana přišla ke mně celá od krve. Muse-li ji odvézt do nemocnice a já jsem stále věřila, že i ostatní děti ji budou následovat. Až když Danny přišel do nemocnice se čtyřmi našimi maronitskými kněžími, uvědomila jsem si: tři z mých dětí jsou mrtvé. Plakala jsem, křičela a prosila, že to přece nemůže být pravda! Dva dny nato, když museli Lianu operovat, jsem se vrátila na to strašné místo - nyní celé poseté květinami. Klečela jsem na místech, kde ležely děti po srážce s autem, a sedmkrát jsem se pomodlila Otče náš, Zdravas, Maria a fatimskou modlitbu - za každé dítě zvlášť. Bylo to pro mne těžké tak, jako bych kráčela po křižové cestě a viděla přítom jen Ježíše na kříži.

Když ke mně přišli novináři, zůstali beze slov. Vždyť co se zeptáte matky, která v jediném okamžiku ztratila najednou polovinu svých dětí? Odpověděla jsem jim otevřeně a přímo ze srdce: „Danny a já jsme byli požehnáni šesti dětmi, které se naučily modlit se růžencem, milovat se navzájem, číst Písmo svaté a být laskavými.“ Na otázku o řidičovi jsem řekla: „Ostatní ho nenávidí. Myslím si však, že mu v srdci odpouštím, ale chci, aby soud vynesl spravedlivý rozsudek.“

Netušila jsem, jak zaúčinkují tato slova. Musel to být Duch Svatý, který přinutil

Rodina Abdallahových vydává svědectví na 10. světovém setkání rodin v Římě v červnu 2022

má ústa vyřknout slova odpuštění. Novináři se mě ptali, jak by nám mohli lidé pomoci. A tak jsem vyslovila prosbu, aby se přišli pomodlit křížovou cestu na místo neštěstí.

V ten večer se jich tam sešly tisíce. Pak jsem je pozvala pomodlit se růžencem a tisíce jich přišlo i následujícího večera a potom i ten další; každý večer až do pohřbu, ba dokonce také po něm. Zprávy hovořily více o odpuštění a víře než o tragédii: „Jak dokáže odpustit? Proč by měla odpustit muži, který srazil sedm dětí? Proč ještě stále věří a nadále miluje Boha, který jí toto udělal?“ Jak řekl Danny: „Bylo to zcela nad naše síly.“

Danny: Nepřekvapilo mě, že Leila chtěla tak rychle odpustit. Každý, kdo Leilu zná, ví, že by se rozhodla pro odpuštění. Pocházíme z velké rozvětvené libanonské maronitské katolické rodiny; čím větší rodina, tím větší problémy, a proto tím více odpuštění člověk potřebuje. S Leilou jsme vybudovali naši rodinu na modlitbě. Během osmnácti let našeho manželství jsme se vždy modlili modlitbu Otce náš, v níž jsme prosili Boha Otce, aby nám odpustil naše viny „jako i my odpouštíme našim viníkům“. Je to velmi silná modlitba, když ji berete vážně. Ano, odpuštění je cestou ke svatosti!

Několik dní před nehodou jsem se procházel s Anthonyem po pláži. Nový školní rok již klepal na dveře a já jako otec jsem se trochu obával, jaké kamarády si vybere. Vysvětlil jsem mu, že jeho každodenní rozhodnutí určují, jaký typ člověka jednou z něho bude. Tehdy jsem si neuvědomoval, že tato slova platila vlastně pro mne. Protože v ten den, kdy moje děti přešly do věčného života, jsem to byl já, kdo stál před volbou: Kterou cestou se vydám? Půjdu cestou budování, anebo cestou zničení? Pokusím se otupit, utlumit bolest drogami a alkoholem, anebo se rozhodnu bolest přijmout? Tato bolest je nesnesitelná! Od tragédie ji nosím všude s sebou.

Mívám bezesné noci a bývají také dny, kdy se cítím beznadějně. Volba, kterou jsem měl udělat, mě sice nezbavila bolesti, ale moje rozhodnutí mělo vliv na to, v jakém stavu se bude nacházet moje rodina po celý zbytek života: buď uvízneme v slzavém údolí bolesti a truchlení, anebo je povedu k výšinám. Rozhodl jsem se od-

Danny a Leila se každý den modlili na místě nehody v Bettingtonské ulici, kam lidé přinášeli tisíce svící a květin

Anthony, Angelina a Sienna – děti, které nepřežily tragickou nehodu

pustit i sám sobě – za to, že jsem dětem řekl, aby šly klidně na procházku. V poslušnosti svému nebeskému Otci jsem se rozhodl odpustit také řidičovi, který byl vinen. A kdyby tady dnes byly moje děti, řekly by: „Tati, odpusť mu!“

Ježíš Kristus, můj vůdce a učitel, je pro mne nejlepším příkladem odpuštění. Byl zbit, poplíván a přibitý na kříž... – po tom všem však Ježíš řekl: „Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí.“ A když jeho Matka Maria viděla, že její Syn trpí, také ona se rozhodla odpustit učedníkům, kteří ho opustili. V dětství a mladosti jsem tolikrát slyšel o umučení Pána, ale až teď, po tomto těžkém utrpení, jsem pochopil jeho význam a najednou všechno dostalo smysl. Nesloužím Bohu, který by zkoušel. Sloužím Bohu, který už přede mnou nevýslovně trpěl a jako dobrý Otec mi říká: „Nech mě jít prvního! Ukážu ti, jak se máš chovat i v tom nejnepředstavitelnějším utrpení.“ Východiskem je odpuštění. Odpuštění znamená víc pro toho, kdo odpouští, než pro toho, komu se odpouští. Neboť kdo odpouští, začíná se uzdravovat. Nejde o jednorázovou záležitost, která by se dala v okamžiku vyřešit. Již více než dva roky musím den co

den odpuštět sobě i řidičovi, abych nepodlehł nenávisti. Každodenní rozhodnutí odpuštět není snadné, ale je naší cestou ke svatosti. Proto musím Boha každý den prosit o odpuštění a vždy znovu odpuštět, aby moje rodina nebyla zotročena dramatem tohoto dne. Pokud v sobě nesu pomstu, mám-li zatrpkllost a hněv v duši, moje děti budou pociťovat totéž. Protože děti dělají to, co děláme my, rodiče, a nikoliv to, co jim říkáme. Uvědomil jsem si, že to já musím pro ně udělat to, co Bůh udělal pro mne. Ukázal mi, jak mám přejít skrze to nejhorší utrpení, a přitom odpustit těm, kteří to zapříčinili.

Leila: Danny a já zde před vámi stojíme s poselstvím pro vás všechny. Je to základní poselství křesťanství. Jsou jím slova, která nám Ježíš zanechal na kříži, slova odpuštění, a rovněž vysvětluje, proč máme odpuštět: „Neboť nevědí, co činí.“ Ano, lidé jsou zaslepení hříchem a svými proviněními. Odpuštění je rozhodnutí, které člověk udělá. Je to rozhodnutí zbavit se hněvu a zatrpkllosti. V odpuštění se skrývá taková moc! Je v něm svoboda.

Je znamením síly, nikoliv slabosti. Odpuštění je darem jak pro nás, tak i pro druhé. Umožňuje nám dosáhnout velké věci a vede nás ke svatosti. Odpuštějme, aby Bůh mohl odpustit nám. Odpuštění nespočívá jen na mně, ale i na každém z nás. Nečekala jsem na to, až se řidič omluví anebo požádá o odpuštění. Já jsem převzala iniciativu. Odpuštění začalo v mém srdci a rozšířilo se na moji rodinu, naše příbuzné, blízké okolí, na naši zemi – a protože dnes stojíme také před vámi – na celý svět. Díky tomu dokázalo přežít i naše manželství. Naučilo nás s Dannyem dívat se na sebe se vzájemným soucitem a porozuměním. Odpuštěním se v nás všech začal proces uzdravení: Naše děti se dokážou podívat do budoucnosti, opět se smát, snít, a co je nejdůležitější, nepřestaly věřit v Boha! Liana se dokonce dokázala se soucitem podívat na řidiče a odpustit mu. Díky odpuštění dokážou rodiny Abdallahových, Sakrových a Kassarových společně pokračovat dále – i navzdory utrpení a bolesti.

Nikdy by mě ani jen nenapadlo, že v předvečer Anthonyho šestnáctých narozenin budeme ve Vatikánu, a především, že budeme před celým světem hovořit o odpuštění. Z tohoto místa bych ráda po-

Biskupové EU odsuzují návrh Evropské unie týkající se práva na interrupci

přála Anthonymu k jeho šestnáctým „nebeským“ narozeninám všechno nejlepší.

Pán nás nikdy nenechal ve štychu. Díky jeho milosti a milosrdenství jsme dokázali odpustit. Ježíš však prosí nás všechny, abychom odpouštěli sedmdesátkrát sedmkrát – a to znamená, že máme odpouštět každý den. Pokud chcete být schopni odpouštět i velké věci, začněte nejprve odpouštěním sobě a své rodině. Hleďte Boží milosrdenství, jeho lásku a odpuštění hříchů ve svaté zpovědi. Jsem daleko od dokonalosti, jsem zde, abych sloužila Pánu. Nikdo z nás není dokonalý. Ani naše děti a ani svatí jimi nebyli. Ale my všichni jsme povoláni stát se svatými. Bůh nás miluje i v našich nedokonalostech, protože je milosrdný.

Odpuštění pro nás nezačalo dnem, kdy jsme navždy ztratili naše děti, a ani neskončilo dnem, kdy jsme odpustili řidičovi. Musí se stát neoddelitelnou součástí všedního života každé křesťanské rodiny. Odpuštění nám vneslo do života uzdravení a pokoj. Ačkoli mám zlomené srdce, jsem klidná, protože všechny moje děti jsou už v nebi – jsou u Ježíše. Při mši svaté jsem jim nejbliže. Jste-li také vy úplně na dně, jděte do kostela a vyplačte se Ježíšovi na rameně. Každý má nějaký kříž, který musí nést. Nemůžeme ovlivnit, co se nám v životě stane, ale můžeme se rozhodnout, jak budeme reagovat. Je zcela na nás, abychom konali pokání, milova-

Leila Abdallahová při přednáškách často říká: „Moje křesťanská víra vedla k modlitbě za řidiče a k odpuštění. Mým třem dětem, které si Bůh vzal k sobě, jsem slíbila, že zůstanu věrná své víře, dokud se jednoho dne opět nesetkáme. Milé rodiny, vychutnávejte si každý jeden společný okamžik, objímejte a líbejte svoje děti; nic neberte jako samozřejmost, protože všechno se může v okamžiku změnit.“

Komise biskupských konferencí Evropské unie (COMECE) vydala 18. července 2023 prohlášení, v němž odsoudila návrh na zavedení práva na interrupci do Listiny základních práv Evropské unie a uvedla, že navrhovaná změna je v rozporu s právem Evropské unie a lidskou důstojností.

Zakotvení práva na interrupci v Listině práv EU je předmětem dlouhodobých diskusí. Potratoví aktivisté již léta usilují o úpravu unijního práva, přičemž některé iniciativy požadují široká potratová práva na celém kontinentu.

COMECE ve svém prohlášení uvedla, že toto opatření by představovalo etickou neomluvitelnost proti lidským právům a evropskému právu. Biskupové uvedli, že lidská důstojnost je zastřešující hodnotou ve Smlouvách a Chartě EU a respektování důstojnosti každé lidské bytosti v každé fázi jejího života, zejména v situacích naprosté zranitelnosti, je základním principem demokratické společnosti.

Kromě toho, v evropském ani mezinárodním právu neexistuje žádné uznávané právo na interrupci. Omezení pravomocí Evropské unie přitom zakazuje řídicímu orgánu takové opatření při-

jmout. Evropský soud pro lidská práva nikdy neprohlásil interrupci za lidské právo chráněné Evropskou úmluvou o lidských právech, soud naopak prohlásil právo na život za základní lidské právo a ve své judikatuře potvrdil, že legitimním cílem smluvních států je nenarozený život chránit.

Potravy jsou v členských státech Evropské unie široce regulovány. Mnoho evropských zemí omezuje potraty po 12. až 14. týdnu těhotenství; některé země také zavádějí čekací lhůty a další regulace.

V lednu loňského roku vyzval francouzský prezident Emmanuel Macron Evropskou unii, aby byla interrupce zakotvena v zákoně, což by podle Macrona vdechlo nový život právnímu systému. COMECE tehdy vyjádřila hluboké znepokojení a nesouhlas s touto myšlenkou.

„Péče o ženy, které se kvůli svému těhotenství ocitly v obtížné situaci, je ústřední součástí diakonické služby církve,“ napsali biskupové, „a musí být také povinností vykonávanou našimi společnostmi.“

Zdroj: www.cirkev.cz

li, odpouštěli, modlili se, vyznávali hříchy a byli pokorní. Toto je naše cesta svatosti.

Danny: Víru považují za jakýsi „duchovní bankovní účet“. Každý dobrý skutek, každá modlitba, vždy když odpustíš, to všechno na tento účet přispívá. Udělejte to podobně, abyste v ten nejtěžší den svého života, když už nebudete mít více co dát, mohli sáhnout na svůj „účet víry“ a vyzvednout si svoje dobré skutky. Modlíme se, abyste nikdy nemuseli projít podobným utrpením jako my 1. února 2020, a doufáme, že nikdy nebudete muset nic podobného odpouštět. Buďte však předem připraveni na jakékoliv utrpení, které může přijít. Pokud vám dnes můžeme dát něco, co si odnesete, tak je to povzbuzení. Modlete se, snažte se každý den odpouštět a učte to také své děti.

Po každé smrti přichází vzkříšení. Leila a já máme velkou radost z toho, že po vyslechnutí našeho příběhu se mnozí li-

dé v Austrálii vzájemně usmířili a odpustili si. Na památku našich dětí jsme tuto tragédii přejmenovali na „den odpuštění“. Tento takzvaný „den odpuštění“ (I 4give Day) jsme vytvořili my s Leilou a oslavuje se každý rok 1. února, v den výročí tragédie. Australská vláda ho dokonce uznala za „národní den odpuštění“. Doufáme, že takovýto den se zavede také v Libanonu, naší domovské zemi na Blízkém východě, a potom na celém světě. Lidé touží po odpuštění a začínají chápat, jaké osvobození, jakou svobodu s sebou přináší. Není to poselství jen pro katolíky či křesťany, ale pro celý svět. Je to poselství pro celé lidstvo.

Z Vítězstvo Srdca 151/2023

přeložil a upravil -dd-

Poznámky:

⁽¹⁾ Maronitská katolická církev patří mezi východní katolické církve.

⁽²⁾ Na jižní polokouli.

Svědci víry: mučedníci

- dokončení katecheze papeže Františka ze str. 2

a to jak slovy, tak skutky, či jakoukoli jinou činností k jejímu prospěchu, se po právu nazývá svědkem. Avšak bratrské společenství, ohromené silou myslí těch, kteří bojovali za pravdu či ctnost až do smrti, postupně uvyklo tomu, že označení »svědci« (*martyres*) ve vlastním slova smyslu vyhradilo těm, kteří vydali svědectví o tajemství pravého náboženství prolitím krve.“) Svědectví tedy může být každodenní a mučednické, avšak slovo mučedník se později užívalo pro člověka, který prolil krev a položil život.

Na mučedníky ovšem nelze pohlížet jako na jakési „hrdiny“, kteří jednali individuálně, jako na květy, které vyrašily na poušti, ale jako na zralé a znamenité plody z Pánovy vinice, jíž je církev. Křesťané, kteří se hojně účastnili slavení eucharistie, byli Duchem Svatým zejména vedeni k tomu, aby svůj život založili na onom tajemství lásky: tedy na skutečnosti, že Ježíš za ně vydal život, a tudíž také oni mohli a měli dát svůj život za něj a bratry. Cesta křesťanského svědectví se tudíž vyznačuje obrovskou velkorysostí. Svatý Augustin často zdůrazňuje tuto dynamiku nezištnosti a bezplatného opětvání obdrženého daru. Poslechněme si například jeho kázání u příležitosti svátku sv. Vavřince: „Svatý Vavřinec byl jáhnem římské církve,“ vykládal sv. Augustin. „V ní byl služebníkem Kristovy krve a tamtéž, Kristovým jménem, prolil svou krev. Blahoslavený apoštol Jan jasně vložil tajemství Pánovy večere, když řekl: »Jako Kristus za nás položil svůj život, také my jsme povinni položit život za své bratry.« (1 Jan 3,16) Bratři, Vavřinec toto všechno pochopil. Porozuměl tomu a uskutečnil to. A skutečně oplatil to, co předtím u onoho stolu obdržel. Miloval Krista svým životem a napodobil ho v jeho smrti.“ (*Disc.* 304, 14; *PL* 38, 1395–1397) Takto svatý Augustin vysvětloval duchovní dynamiku, která uchvátila mučedníky. Použil těchto slov: Mučedníci milují Krista ve svém životě a napodobují jej ve smrti.

Draží bratři a sestry, vzpomeňme dnes na všechny mučedníky, kteří doprovodili

život církve. Jak jsem již mnohokrát řekl, v naší době jsou početnější než v prvních staletích. Dnes je v církvi mnoho mučedníků, které kvůli křesťanskému vyznání víry společnost vyhání nebo uvěžňuje. Je jich mnoho. Druhý vatikánský koncil nám připomíná, že „mučednictvím se učedník připodobňuje svému Mistru, který dobrovolně přijal smrt pro spásu světa, a následuje ho v prolití krve. Tohoto učedníka proto církev oceňuje jako vynikající dar a největší ověření lásky“ (*Lumen gentium*, 42). Mučedníci skrze připodobnění se Ježíši a díky jeho milosti činí z násilného odmítání evangelia příležitost k velké, nejvyšší lásce, která dospívá až k odpuštění katanům. Toto je zajímavé: mučedníci vždy odpouštějí svým mučitelům. První mučedník Štěpán umíral s modlitbou na rtech: „Pane, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí.“ Mučedníci se modlí za své trýznitele.

Ačkoli jen po málokterých se žádá mučednictví, „přece všichni mají být připraveni vyznat Krista před lidmi a následovat ho cestou kříže v pronásledováních, která církvi nikdy nechybějí“ (*tamtéž*, 42). Tato pronásledování jsou něčím dávným? Nikoli, dnešním. Dnes je ve světě pronásledováno mnoho křesťanů a mučedníků je více než v prvních časech. Mučedníci nám ukazují, že každý křesťan je povolán ke křesťanskému svědectví, i když nedospěje k prolití krve, a to tím, že se po Ježíšově vzoru stává darem pro Boha a bratry.

Chtěl bych uzavřít připomínkou křesťanských svědectví, která jsou přítomna ve všech částech světa. Mám na mysli kupříkladu Jemen, zemi, kterou již mnoho let zraňuje strašlivá a opomíjená válka, jež zapříčinila řadu úmrtí a dosud působí utrpení mnoha lidem, zvláště dětem. Právě v této zemi se odehrála zárná svědectví o víře, jako bylo svědectví řeholnic Misiónářek lásky, které zde položily život. Tyto

sestry dodnes v Jemenu působí a poskytují péči starým, nemocným a zdravotně postiženým lidem. Několik jich utrpělo mučednictví, ale další jejich spolusestry pokračují v práci, a ačkoli riskují životy, jdou dál. Tyto řeholnice se starají o všechny lidi jakéhokoli náboženství, neboť milosrdná láska a bratrství neznají hranice. V červenci roku 1998 protikřesťanský fanatik zabil sestry Alettu, Zelii a Michaelu, které se vracely domů po mši. A v nedávné době, krátce po zahájení válečného konfliktu, který dosud trvá, byly v březnu roku 2016 zavražděny sestry Anselma,

Marguerite, Reginette a Judith společně s několika laiky, kteří jim pomáhali v jejich dobročinné práci pro poslední z posledních. Jsou to mučedníci našich dnů. Mezi těmito zavražděnými laiky byli kromě křesťanů také muslimští věřící, kteří s řeholnicemi spolupracovali. Přivádí nás k pohnutí, když zjišťujeme, že svědectví krve může spojit lidi různých náboženství. V Božím jménu nikdy nelze rozsévat smrt, protože pro Boha jsme všichni bratry a sestrami. Společně však můžeme vydat život za druhé.

Modleme se tedy, abychom ani v soužení neochabovali ve svědectví o evangeliu. Kéž jsou všichni svatí mučedníci a svaté mučednice setbou pokoje a smíření mezi národy, z níž vzklíčí lidštější a pospolitější svět, v očekávání plného zjevení Božího království, až „Bůh bude všechno ve všem“ (srov. 1 Kor 15,28).

Zdroj: <https://www.vaticannews.va/cs>
(Redakčně upraveno)

Maminka Markéta (26)

Život matky Dona Boska

Kapitola 27

PRVNÍHO PŘINESL DĚŠŤ, DRUHÝ SLEZL ZE STROMU

Tři provinění opuštěných chlapců

V listopadu roku 1846 Don Bosco začal znovu se školou pro své malé přátele. Prvního prosince, protože počet žáků se zvětšoval nesmírným způsobem, pronajal celý Pinardiho dům, a to za 710 lir za rok, a povolal na pomoc všechny své přátele kněze, spolužáky z konviktu: „Don Chiaves, don Musso, don Carpano, don Pacchiotti... Škola byla všude,“ vzpomíná Don Bosco, „v místnostech tomu určených, v kuchyni, v sakristii a v ostatních částech kostela. Během zimy roku 1846–1847 naše školy dosáhly výborných výsledků. Každý večer je navštěvovalo asi tři sta žáků. Kromě vědecké stránky vyučování oživoval naše třídy zpěv (myslí se gregoriánský zpěv, používaný tehdy při liturgii), vokální hudba.“

Avšak pozdě večer, když škola končila, prožíval Don Bosco úzkost. Někteří z těchto chlapců neměli rodinu, kam by se mohli vrátit, nevěděli, kam jít spát. Končili v ošumělých veřejných noclehárnách, když však neměli ani těch pár centesimů, nutných pro vstup do těchto smradlavých prostor, tak spávali pod mosty a pod podloubími. Riskovali však, že budou uvězněni kvůli třem zločinům: tuláctví, žebrání, opuštění otcovského domu.

Neúspěch se seníkem

Spolu se svou matkou připravil v zimě zvláštní seník, kam mohl některé přijmout. Fungovalo to však špatně. Nestalo se to jednou, ale vícekrát. Píše o tom takto: „Opětovně s sebou odnesli prostěradla, příkrývky, a nakonec i samotná sláma byla ukradena a prodána.“ Bylo to tak na ztrátu odvahy, ale před bídou, ve které bylo tolik chlapců, Don Bosco a jeho matka nemalomyslněli.

V jeden deštivý květnový večer roku 1847 – jak jsem to připomenul na začátku knihy – zaklepal na dveře jeden mladík z Valesia, celý promočený. Prosil, aby

se mohl ohřát blízko ohniště, kde hořel oheň. Dříve než mohl Don Bosco odpovědět – on sám na to vzpomíná takto: „Moje matka ho přijala v kuchyni, posadila ho k ohni, zatímco se ohříval a sušil si oděv, tak mu nabídla polévku a chleba, aby se občerstvil. Když chlapec vyprávěl svůj smutný příběh sirotka, tak se dal do pláče a moje matka plakala s ním.“ Markéta pláče, protože tento chlapec se ukazuje jako ryzí a prostý a vlastně vhodný k tomu, aby byl uvězněn prvním policistou, kterého potká. Co však potom z něho bude? „Byl jsem na cestách a vy jste mě přijali do svého domu,“ řekl Pán. Maminka Markéta i přesto, že její syn jí napůl vážně a napůl žertem říká, že jí „odnese hrnce“, ho přijme do svého domu, pomodlí se s ním, připraví mu lůžko vedle ohniště.

Tento chlapec hrnce neukradl a byl prvním hostem v domě Dona Boska a jeho matky.

Druhý chlapec sleze ze stromu

Druhým přijatým chlapcem byl Felice Reviglio. On sám vyprávěl svůj příběh, když svědčil při procesu blahověření Dona Boska: „Měl jsem 14 let a vstoupil jsem do Oratoře tak, že jsem přešel zeď, zatímco všichni byli v kostele. Potkal jsem

Dona Boska, nechal jsem se získat jeho dobrotou, a to až tak, že jsem se u něho vyzpovídal a stal jsem se mladým křesťanem, zatímco předtím jsem neznal ani Zdravas, Maria. Začal jsem navštěvovat večerní školu. U nás doma to však nefungovalo dobře.“

Jeho matka byla chudá žena, která pracovala, pila víno, a to tolik, že byla na mol, klela a příčinu všeho zla připisova-

la kněžím. Náhodou objevila, že Felice chodí do Oratoře k Donu Boskovi, a od toho okamžiku propukla bouře. Jednou večer se ta žena opila a vyhrožovala Felicemu, že mu usekne hlavu, když bude chodit k tomuto knězi. On však odpověděl: „Kdybych se v Oratoři učil krást, prát se a dělat jiné ničemnosti, tak byste měla důvod zakázat mi to. Tam mě však učí milovat svého otce a svou matku, plnit své povinnosti, a dokonce mě učí číst, psát a počítat, proto tam chci a budu chodit.“ Jako odpověď dostal facku přes celou tvář, pak žena povstala a tápavě se snažila najít sekyrku, kterou měla doma.

Hnán strachem, protáhl se Felice dveřmi a utekl směrem k Oratoři. Matka běžela za ním. Byl však hbitější než ona, proto dorazil k bráně dříve. Felice doufal, že brána bude otevřená, protože chlapci v té době přicházeli na večerní školu. Brána byla naopak zavřená, protože Don Bosco byl ještě venku. Bouchal a křičel celý zoufalý. Maminka Markéta, která byla náhodou blízko u okna, slyšela bouchání. Když se podívala, uviděla chlapce, jak se pověsil na veliký morušovník, který rostl blízko brány. Ve skutečnosti Felice, když slyšel přicházet matku a nevěděl, co dělat, pověsil se na morušovník a ukryl se ve větvích a listí. Byl začátek podzimu a listí bylo ještě Bohu díky na stromě.

Maminka Markéta sešla dolů a mezitím přišel Don Bosco. „Moje maminka byla přesvědčená, že jsem vstoupil do Oratoře,“ vypráví Felice. „Mezi ní a Donem Boskem začal dlouhý dialog, ne moc příjemný, a raději ho nebudu připomínat. Poslouchal jsem ho nezáučeně, měl jsem jenom strach, aby se někdo nepodíval na strom a neobjevil mě. Byla to určitě ochrana Prozřetelnosti, že mě nikdo neviděl a že jak Don Bosco, tak i moji spolužáci (kteří mezitím přišli na večerní školu), když mě neviděli, ujistili mou matku, že jsem v Oratoři nemohl být.“ Matka si byla jista, že je podvedena, a proto vyhrožovala: „Jdu tedy na obecní úřad a donutím ho, aby vyšel zpoza drápů kněží.“ – „Dobře,“ řekl Don Bosco, „na obecní úřad půjdu také já. Budu jim tam mít co vyprávět o vašem chování, paní.“ A tento okamžik byl velice dobrý. Žena na tato slova odešla s mumlanými výhrůzkami.

Maminka Markéta, která z okna viděla Feliceho, jak se pověsil na morušovník,

ukázala Donu Boskovi chlapcovo útočiště. Ten na chlapce potichu zavolal. Neodpověděl. Báł se neštěstí. Don Bosco vylezl na strom a uchopil ho. Probudila se v něm úzkost a dal se do zuřivého křiku a zmítal sebou. Scházelo málo, aby oba spadli ze stromu. Pomalu, pomalu se chlapec uklidnil a dal se do pláče. Donu Boskovi se podařilo pomoci mu slézt a svěřil ho mamince Markétě. Zatímco on šel do večerní školy, maminka Markéta mu připravila něco teplého k večeri a pak mu řekla: „Tuto noc budeš spát zde, není moc moudré, abys ses vrátil domů.“ Ukázala mu lůžko, kde bude spát.

Na druhý den, když víno přestalo účinkovat, žena pochopila, že udělala hloupost. Felice dále vypráví: „Na druhý den jsem potkal svou matku, která se vrátila, aby mě hledala. A dostal jsem od ní souhlas, abych zůstal v Oratoři. Od tohoto okamžiku jsem se stal druhým chlapcem přijatým do domu Dona Boska. Po mnoho let i s jinými chlapci, jejichž počet den ode dne rostl, jsem dostával každý den polévku a chléb a mohl jsem najít na blízké zahradě zeleninu, která sloužila jako příkrm... Poznal jsem maminku Dona Boska, se kterou jsem prožil 10 let, a mohu popravdě potvrdit, že to byla žena výjimečně zbožná, prostá, žena výjimečné modlitby a oběti. Od ní samé jsem se dověděl, že zůstala vdovou od svých 29 let, že měla mnohé nabídky k manželství, kterých se všech vzdala, aby se mohla věnovat výchově svých synů, a to jí dalo hodně práce, mnoho potu a strádání.“ V roce 1847 spolu s chlapcem z Valsesia byli Felice a jiných pět chlapců ubytováni jako „interní“ v domě Dona Boska.

Šperky maminky Markéty

S prvními ubytovanými chlapci začalo růst vydání. Don Bosco (když to dělal, zakoušel mnohé odmítání, a potvrdil to mnohokrát) začal chodit klepat na domy šlechticů a bohaté buržoazie.

Mnohokrát dostal něco pro své chlapce, a mnohokrát ho drsně odbyli. Jeho první pomocníci nebyla nějaká hraběnka, ale jeho matka. Sám o tom píše: „Maminka si nechala poslat svoji svatební výbavu, kterou až doposud žárlivě střežila. Některé oděvy posloužily k tomu, aby z nich udělala to, co bylo zapotřebí ke mši. Mo-

je matka měla nějaký prsten a malý zlatý náhrdelník. Ihned je prodala.“ (MO⁽¹⁾)

Giovanni Bonetti přišel jako chlapec do Oratoře v roce 1855 a prožil celý jeden rok vedle maminky Markéty. O této zkušenosti napsal toto: „Ačkoliv to byla dobrá žena, odpoutaná od věcí tohoto světa, když se měla zbavit těchto vzácných vzpomínek, způsobilo jí to nemalou bolest. Jednou, když o tom mluvila, slyšel jsem ji říct toto:

»Když jsem měla tyto předměty naposledy v ruce, cítila jsem, jak ve mně narůstá neklid. Sotva jsem si však toho všimla, řekla jsem si: – Jděte pryč, nemohl vás potkat lepší osud, než nakrmit hladové a obléci chudé chlapce a prokázat v kostele poctu Nebeskému ženichovi. – Po tomto úkonu jsem se cítila tak velice spokojená, že i kdybych měla sto dalších věcí, zbavila bych se jich bez jakékoli lítosti.«

Jiná tvář Turína

V mlze řeky Dory končí rok 1847. V následujícím roce propuká Boží dopuštění: revoluce v šesti hlavních městech Evropy, král Carlo Alberto, který povolil ústavu, začíná první válku za nezávislost Itálie válkou proti Rakousku. Podle historických příruček začíná „krásná legenda Risorgimenta“ (italské obrození), Turín se stane „městem zaplaveným vojáky, kteří odcházejí, aby osvobodili Itálii, s cestami plnými lidí, kteří jim tleskají a házejí jim kytky“.

Je to falešný obraz. Turín, kde žije maminka Markéta, Don Bosco, chudí chlapci Dona Boska a větší část lidí, je městem úplně jiným. Ti, kteří popsali „Torino risorgimentale“ (kradu slova historiku Umbertovi Levrovi), „nikdy nevkročili nohou do lidových čtvrtí, jako je Vanchiglia, Borgo Dora, Moschino, síť cestiček kolem Palazzo di Citta“.

Gioberti, D'Azeglia a Cavour sešli při procházce jenom k prvním osamělým cestičkám kolem řeky Pádu. Zastavili se v kavárně Florio a San Carlo, kde se dělá velká politika a sklenice vermutu stojí tolik, co činí celodenní mzda dělníka. Nikdy nevstoupili do tolika krčem, které navštěvují velice chudí a ubozí lidé (jako je například „U zahradnice“, která řevem opilců ruší spánek maminky Markéty). Starost o popsání „Turína jako hlavního města Risorgimenta“ způsobila, že se zapomnělo na jinou tvář Turína, velice početnou, hladovou, agresivní, ubohou.

Maminka Markéta je heroickou obyvatelkou této jiné části Turína. Nikdy nekráčela mezi paláci ve středu města, kde vládne elegance a zdvořilost. Žije mezi Turinany bez zvláštního jména, slouží svými rukama nejpočetnějším a nejchudším obyvatelům. Náleží tomuto lidu, pro který hlad v roce 1817 byl důležitější než vzpoura roku 1831 a zavedení kalendáře platí víc než vyhlášení ústavy.

Historické příručky s víceméně diskutabilní volbou se nikdy nezajímaly o takové lidi, jako je ona, a pokračují v popisování vlajek a bitev namísto toho, aby popisovaly scény každodenního života, bídu lidových vrstev, vyhladovělých sirotků, každodenní život vdovy analfabety a jejího syna, kněze.

(Pokračování)

Redakčně upraveno

Pramen: BOSCO T., Maminka Markéta,

Život matky Dona Boska.

Překlad P. Jan Ihnát. Matice

cyrilometodějská s. r. o., Olomouc 2006.

(Kniha je vyprodána.)

Poznámky:

⁽¹⁾ BOSCO, Giovanni *Memorie dell'Oratorio di S. Francesco di Sales*; Edizione di Ceria, ristampa extra-commerciale a cura Editrice SDB.

Pondělí 7. 8. 2023

6:05 U Pastýře: s hostem Jiřím Davidem **7:00** Libanon – Sedm sekund **7:35** Zprávy ze Světových dnů mládeže – neděle 6. 8.: mezinárodní i český program v Lisabonu **7:55** Klapka: s Lubomírem Hájkem **9:10** Groteský Laurela a Hardyho: Nástrahy pijáctví **9:35** Outdoor Films s Barborou a Pavlem Stachurovými: Čína, země obdivuhodná a plná kontrastů **11:05** Magion – příběh družice **11:40** Přejeme si... [P] **12:00** Polední modlitba [L] **12:05** Duchovní menu: Záznam slavnostní bohoslužby u příležitosti oslav 1050. výročí od založení pražského biskupství. **13:05** Hledání skrytých svatých míst: Kréta Aegina **14:00** Za obzorem: Výročí sv. Jana Boska a život salesiánské rodiny **14:30** Příroda kolem nás: gepard a ledňáček **14:50** Gustav Ištok – Kříž je moje cesta **15:10** Noční univerzita: P. ThLic. Martin Lanži – Jezuitský stát hudby **16:00** Bazilika s tajemným světlem (4. díl): Mučednická bazilika **16:15** Kambodža – Zmrzačený Kristus **16:45** Když bolí tělo: Spánek nebo epilepsie **18:00** Sedmihlásky (133. díl): Kuchařka sa bójí **18:05** O koženém mostě: Pověsti z Hornolidečska **18:10** Wabi Daněk a Miloš Dvořáček na Mohelnickém dostavníku 2015 **18:35** Séguové – děti z ulic Lubumbashi [P] **19:15** Pokoj vám!: Modlitba za mír **19:40** Dědek a jeho kreslený svět: Umírání zradou **19:45** Přejeme si... **20:05** Sedm výprav Josefa Vágnera (6. díl): Simba a ti druzí **21:35** Za obzorem: Výročí sv. Jana Boska a život salesiánské rodiny **22:10** ARTBITR – Kulturní magazín (41. díl): s filmem Skokan **22:20** Letem jazzem (8. díl): poznáváme harmonii **23:35** Kulatý stůl: Terezie z Lisieux **1:00** Noční repríza dopoledních pořadů.

Úterý 8. 8. 2023

6:05 Noční univerzita: Jan Špilar – Hranice chazení **7:20** O zaniklé Karvině **8:05** Bridge – Most **8:10** Zatoulané pohádky: Chodské slavnosti 2016 **9:10** Dokořán: s Evou Hruškovou **10:00** Sestřih Světových dnů mládeže Lisabon 2023 **11:40** Přejeme si... [P] **12:00** Polední modlitba [L] **12:05** Duchovní menu: Zkrácený záznam primiční mše svatě P. Michala Zahálky **13:25** Můj chrám: Kateřina Koubová, kostel Povýšení svatého Kříže v Karvině. **13:45** V pohorách po horách: Ztracenec – Javorníky **14:00** Za obzorem: Alfred Strejček – život herce **14:40** Jak potkávat svět: s Milošem Štědrněm **16:05** Muzikanti, hrajte **16:35** Groteský Bustera Keatona: Frigo na mašině **18:00** Sedmihlásky (133. díl): Kuchařka sa bójí **18:05** O Čertových skalách: Pověsti z Hornolidečska **18:10** Animované příběhy velikánů dějin: Galileo Galilei (1564–1642) **18:40** ARTBITR – Kulturní magazín: s P. Pavlem Hovězem **18:55** Zpravodajské Noeviny: 8. 8. 2023 [P] **19:15** Pokoj vám!: Modlitba za mír **19:30** Víac ako pieseň (2. díl): Timothy a pieseň Po Tebe tůžim viac **19:45** Přejeme si... **20:05** Klapka: s Tomášem Jungem **21:05** Expedice – ptáci Třeboňska **21:30** Za obzorem: Alfred Strejček – život herce **22:05** Klasika folklórně: Rožnov pod Radhoštěm **23:35** Terra Santa News: 2. 8. 2023 **0:00** Večer chval: Živá modlitba a chvála – skupina Efoď **1:00** Noční repríza dopoledních pořadů.

Středa 9. 8. 2023

6:05 U Pastýře: hostem Jan Sokol **7:05** Zpravodajské Noeviny: 8. 8. 2023 **7:30** Ilaria Graziano & Francesco Forni na Folkových prázdninách **8:05** Noční univerzita: Dan Drápal – Proč se partnerským vztahům nedaří **9:05** ARTBITR – Kulturní magazín (41. díl): s filmem Skokan **9:15** V pohorách po horách: Adršpašské skalní město **9:30** Outdoor Films s Tomášem Petrečkem: Na nejvyšší vrcholy světa **11:05** Salesiánské dílo v Rumunsku a v Moldavské republice **11:40** Přejeme si... [P] **12:00** Polední modlitba [L] **12:05** Mše svatá z kaple

TELEVIZE DOBRÝCH ZPRÁV

- Vysílání denně 6.00 – 1.00 hod.
- Denně: 8.00; 16.00 hod. – programová nabídka TV NOE (změna programu vyhrazena)

Podrobnosti na www.tvnoe.cz

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA

Telepace [L] **12:55** Okřídlení sousedé: Jiříčky a vlaštovky **13:10** Prostějov v době koronaviru **14:10** Za obzorem: Slovácká archeologie, archeologický průzkum [L] **14:50** Made in Ružomberok **15:30** Zpravodajské Noeviny: 8. 8. 2023 **15:55** Poodří – mokřady mezinárodního významu České republiky **16:35** Koncert – Martin Smith (UK): Festival United UNITED 2019 **18:00** Sedmihlásky (133. díl): Kuchařka sa bójí **18:05** Světloňoši: Pověsti z Hornolidečska **18:10** Strýček Emu: Pokojíček **18:20** Setkání: Šimon Heller – kostel sv. Jakuba staršího v Jilovicích **18:30** Filipíny – Tajfun Haiyan [P] **19:15** Pokoj vám!: Modlitba za mír **19:30** V pohorách po horách: Lysá hora **19:45** Přejeme si... **20:05** Když bolí duše: Demence, stárnutí, Alzheimer **21:10** Kaplani naděje: P. Antonín Klaret Dabrowski **21:25** Za obzorem: Slovácká archeologie, archeologický průzkum **22:05** Noční univerzita: Mons. Zdenek Wasserbauer – Františkova vize života křesťana v dnešním světě **23:20** Outdoorová videa Štěpána Dvořáka: Vranovsko – Bítov – Bílý kříž **23:55** Čas pro Malawi **0:40** O kom, o čem: O Kostelcích aneb Kosteláci, Kostelané, Kosteletčáci a jejich setkávání **1:00** Noční repríza dopoledních pořadů.

Čtvrtek 10. 8. 2023

6:05 U Pastýře: hostem Prof. Rudolfem Zahradníkem **7:05** Dědictví otců zachovej nám, Pane! **7:30** U NÁS aneb Od cimbálu o lidové kultuře: MALÉRU, MALÉRU **9:05** Absolutní: Karol Marko **9:35** Kulatý stůl: Terezie z Lisieux **11:00** Nikaragua: Pán, záruka míru **11:40** Přejeme si... [P] **12:00** Polední modlitba [L] **12:05** Duchovní menu: Záznam mše svatě z Lorety v Boru u Tachova **13:10** Toulky po Slovensku – Kremnica **13:20** Jiří Wolker a Edvard Valenta – Prostějovský příběh **14:00** Za obzorem: Sam Childers alias Kazatel Kalašnikov **14:30** Hadí pohotovost [P] **15:25** Kriváň **15:35** Zpravodajské Noeviny: 8. 8. 2023 **16:00** Sestřih Světových dnů mládeže Lisabon 2023 **17:35** Famílie Korbel – Příběh z druhé strany **18:00** Sedmihlásky (133. díl): Kuchařka sa bójí **18:05** Pověšť o Ludmilině skále na Pučínských skalách: Pověsti z Hornolidečska **18:10** Cirkus Noeland (6. díl): Roberto, Kekulín a dobré skutky **18:40** Plnou parou do srdce Beskyd **19:15** Pokoj vám!: Modlitba za mír **19:35** Kaplani naděje: P. Václav Tomicek **19:45** Přejeme si... **20:05** Cvrlikání SPECIÁL (76. díl): Spirituál kvintet **21:30** Za obzorem: Sam Childers alias Kazatel Kalašnikov **22:00** Pod lampou [P] **0:05** Duchovní krajina Novohradských hor: Cetviny **0:35** Ghana – Příběh dětí duchů **1:00** Noční repríza dopoledních pořadů.

Pátek 11. 8. 2023

6:05 U Pastýře: Petruška Šustrová **7:10** V pohorách po horách: Krajinou břidlice – Nizký Jeseník **7:20** Koncert – Martin Harich a Evah **9:05** Groteský Laurela a Hardyho: Představení **9:35** Sedm výprav Josefa Vágnera (6. díl): Simba a ti druzí **11:05** Přerov a jeho válka **11:40** Přejeme si... [P] **12:00** Polední modlitba [L] **12:05** Duchovní menu:

Záznam primiční mše svatě P. Dominika Kováře u kostela sv. Kateřiny Alexandrijské v Lidečku **13:18** Dědek a jeho kreslený svět: Lesk a bída fantazie **13:25** Wabi Daněk a Miloš Dvořáček na Mohelnickém dostavníku 2015 **14:00** Za obzorem: Projekt NePorno **14:35** Dopisy z rovniku **15:15** Filipíny – Tajfun Haiyan **16:00** Klapka: s Tomášem Jungem **17:05** Rockom krokem: Třebovický koláč 2018 **18:00** Sedmihlásky (133. díl): Kuchařka sa bójí **18:05** Pověšť o velikém ptačisku: Pověsti z Hornolidečska **18:10** Barberbieni **19:05** Setkání: Eva Rajchmanová – Slovácká chalupa v Dolních Bojanovicích **19:15** Pokoj vám!: Modlitba za mír **19:30** Víac ako pieseň (3. díl): Kapela ESPÉ a pieseň Víťaz **19:45** Přejeme si... **20:05** Noemova pošta: srpen 2023 [L] **21:10** Můj chrám: Irena Pulicarová, kostel Panny Marie Růžencové v Plzni **21:30** Dobrodružství před kamerou **22:30** Za obzorem: Projekt NePorno **23:00** Cvrlikání (10. díl): Bokomara **0:10** Láska **0:40** Do varu s Maxem Kašparů: Krize vztahů **1:00** Noční repríza dopoledních pořadů.

Sobota 12. 8. 2023

6:05 U Pastýře: s Táňou Fischerovou **7:10** Proměny Ošadnice **7:55** Sedmihlásky (133. díl): Kuchařka sa bójí **8:00** Strýček Emu: Pokojíček **8:10** Animované příběhy velikánů dějin: Galileo Galilei (1564–1642) **8:40** Cirkus Noeland (6. díl): Roberto, Kekulín a dobré skutky **9:05** Bratr oheň: Ve jménu Ježíše **9:40** Otec Pio **11:10** Barvy vůně a větru **11:40** Přejeme si... [P] **12:00** Duchovní menu: Záznam mše svatě z kaple Panny Marie Hvězdy evangelizace v Brvě **13:05** Pod lampou **15:10** Galandovci a Zdenko Horecký **15:34** Nová vyhlídka v Ošadnici nad řekou Kysuca **15:39** Odkaz starých pánů **16:00** Koncert – cimbálová muzika Harafica **17:35** Poutníci času: s Ivanem Netukou **18:00** Hledání skrytých svatých míst: Patmos **18:55** Jak roste chléb **19:15** Pokoj vám!: Modlitba za mír **19:40** Dědek a jeho kreslený svět: Dejte mu moc a zblbne **19:45** Přejeme si... **20:05** Léto s liškou **21:40** V pohorách po horách: Šipska Fatra **21:50** Séguové – děti z ulic Lubumbashi **22:30** Modlitba růžence z Fatimy [L] **23:35** Jak potkávat svět: s Marií Rottrovou **0:55** Noční repríza dopoledních pořadů.

Neděle 13. 8. 2023

6:05 U Pastýře: s Janem Vokálem, biskupem královéhradeckým **7:05** Palestina: Až přijde Syn člověka **7:35** Groteský Bustera Keatona: Frigo jako Sherlock Holmes **8:20** Cvrlikání SPECIÁL (76. díl): Spirituál kvintet **10:00** Mše svatá: Zlín, kostel sv. Filipa a Jakuba [L] **11:00** Poutníci času: s Danielem Hagenem **11:15** Outdoorová videa Štěpána Dvořáka: Pálava – Pavlovské vrchy **11:40** Přejeme si... [P] **12:00** Polední modlitba Sv. otce Františka [L] **12:20** Zpravodajský souhrn uplynulého týdne **13:00** Mistr houslař z Jestřabí **13:17** Setkání: Radovan Gaudyn – kaple sv. Wolfganga v Horní Krupce **13:25** Muzikanti, hrajte **14:00** Hadí pohotovost **15:00** Mozárabové: Zapomenuté dědictví **16:00** Léto s liškou **17:35** V pohorách po horách: Vodopády Bílé Opavy **18:00** Sedmihlásky (104. díl): Na té lúce zelené **18:05** Cirkus Noeland (6. díl): Roberto, Kekulín a dobré skutky **18:30** Bratr oheň: Kázání ptákům **18:55** Strýček Emu: Skupenství vody **19:05** Setkání: Marek Sovka – Branišovice **19:15** Pokoj vám!: Modlitba za mír **19:40** Dědek a jeho kreslený svět: Malý a vrazedný **19:45** Přejeme si... **20:05** Dokořán: s Pavlem Rychetským **20:55** Hrad v nitru: Divadlo na Orlí, DF JAMU **22:30** Koncert k počtě sv. Jana Sarkandera: Zámek Holešov **23:55** Polední modlitba Sv. otce Františka **0:10** ARTBITR – Kulturní magazín: Rockefellerovo archeologické muzeum v Jeruzalémě **0:20** Zpravodajský souhrn uplynulého týdne **1:00** Noční repríza dopoledních pořadů.

Pondelok 7. 8. o 20:00 hod.:

Patronka Zemplína (dokument)

Dokument približuje históriu pútnického miesta Klokočov, kde v bývalom drevenom chráme podľa tradície slzila ikona Presvätej Bohorodičky. Samotná ikona následne cestovala po rôznych častiach sveta v rukách svojich majiteľov. Hoci z historického hľadiska dnes nie je možné s istotou určiť, kde sa ikona nachádza, úcta k Presvätej Bohorodičke zo srdca ľudí nevymizla, ale posilnila zvlášť na mieste jej slzenia a dostala sa aj do mnohých vzdialených miest na svete.

Utorok 8. 8. o 21:20 hod.:

Posvätné miesta kresťanskej viery

(Hora Tábor a Kostol premenenia Pána) (dokument)

Hora Tábor sa nachádza na okraji Nazaretských hôr na území Dolnej Galiley.

Streda 9. 8. o 20:00 hod.: Moja cesta (dokument)

Kontemplatívny rozmer života je o zmene, výzvach a objavoch. O tom, ako Sr. Mária Zdenka tieto skutočnosti prežíva, sa podeliť s nami v tomto krátkom dokumente.

Štvrtok 10. 8. o 10:00 hod.:

Majster skratiek (dokument)

Miniportrét výtvarníka Jozefa Vydrnaka z Dubnice nad Váhom.

Piatok 11. 8. o 16:35 hod.:

Osobnosti (dokument)

Páter Jozef Mihok CSsR je členom Kongregácie Najsvätejšieho Vykupiteľa – Redemptoristov. Pôsobí vo farnosti Radvaň v Banskej Bystrici. Patrí medzi ôsmich reholných kňazov na Slovensku, ktorých pápež František potvrdil v službe misionára milosrdenstva.

Sobota 12. 8. o 20:30 hod.:

Lurdy – Ruky Panny Márie

(dokument)

Laické dobrovoľnícke združenie pomáha chorým dostať sa do Lúrd a sprevádza ich počas pobytu. Panna Mária má svoje plány a z Lúrd nikto neodchádza naprázdno.

Nedeľa 13. 8. o 10:00 hod.:

Svätá omša z Nítry-Kalvárie

Svätá omša z Nítry-Kalvárie.

BREVIÁR PRO LAIKY

5. - 12. SRPNA 2023

Zmena v číslování breviáře: levý, nepodbarvený sloupec – dřívější vydání breviáře; pravý, podbarvený sloupec – nové vydání breviáře (2007)

Uvedení do první modlitby dne:	NE 6. 8.		PO 7. 8.		ÚT 8. 8.		ST 9. 8.		ČT 10. 8.		PÁ 11. 8.		SO 12. 8.	
Antifona	1452	1634	934	1045	1722	1941	1708	1924	1708	1924	1741	1961	1666	1883
Žalm	786	884	783	881	783	881	786	884	786	884	786	884	783	881
Ranní chvály:														
Hymnus	1452	1635	935	1045	1723	1941	1709	1926	1708	1925	1742	1961	1666	1883
Antifony	1453	1636	935	1046	950	1062	1710	1926	1463	1646	998	1115	1014	1132
Žalmy	813	914	936	1046	950	1063	813	914	813	914	998	1115	1014	1132
Krátké čtení a zpěv	1454	1636	938	1049	1724	1942	1710	1926	1710	1647	1743	1962	1668	1885
Antifona k Zach. kantiku	1454	1636	939	1050	1724	1943	1710	1927	1463	1647	1743	1963	1669	1886
Prosby	1454	1636	939	1050	1724	1943	1711	1927	1711	1927	1744	1963	1655	1886
Závěrečná modlitba	1455	1637	1461	1643	1462	1645	1712	1646	1463	1647	1465	1649	1656	1888
Modlitba během dne:														
Hymnus	1455	1638	940	1051	954	1067	792	890	792	890	1003	1120	1018	1137
Antifony	1456	1638	940	1051	955	1068	971	1085	987	1103	1004	1121	1019	1138
Žalmy	926	1036	940	1052	955	1068	971	1085	987	1103	1004	1121	1019	1138
Krátké čtení	1456	1638	943	1054	957	1070	1713	1930	1712	1930	1006	1124	1021	1141
Závěrečná modlitba	1455	1637	943	1054	957	1071	1712	1646	1463	1647	1006	1124	1022	1141
Nešpory:														
SO 5. 8.														
Hymnus	1457	1639	1457	1639	944	1056	1727	1946	1714	1932	1714	1932	1746	1965
Antifony	1449	1631	1457	1640	945	1057	960	1073	1715	1932	1464	1648	1009	1126
Žalmy	1449	1631	1457	1640	945	1057	960	1073	1715	1932	1715	1932	1009	1126
Kr. čtení a zpěv	1451	1633	1459	1642	947	1060	1730	1949	1717	1934	1464	1648	1749	1968
Ant. ke kant. P. M.	1451	1633	1459	1642	948	1060	1731	1950	1717	1935	1717	1935	1750	1969
Prosby	1451	1634	1459	1642	948	1060	1731	1950	1718	1936	1464	1648	1750	1969
Záv. modlitba	1455	1637	1455	1637	1461	1643	1462	1645	1712	1646	1463	1647	1465	1649
Kompletář:	1238	1374	1242	1379	1247	1384	1250	1387	1254	1391	1257	1395	1260	1398

Liturgická čtení

Neděle 6. 8. – svátek Proměnění

Páně

1. čt.: Dan 7,9-10.13-14

Ž 97(96),1-2.5-6.9

Odp.: 1a.9a (*Hospodin kraluje, je povznesen nad celou zemí.*)

2. čt.: 2 Petr 1,16-19

Ev.: Mt 17,1-9

Pondělí 7. 8. – nezávazná

památka sv. Sixta II. nebo sv. Kajetána

1. čt.: Nm 11,4b-15

Ž 81(80),12-13.14-15.16-17

Odp.: 2a (*Plesejte Bohu, který nám pomáhá.*)

Ev.: Mt 14,22-36

Úterý 8. 8. – památka

sv. Dominika

1. čt.: Nm 12,1-13

Ž 51(50),3-4.5-6.12-13

Odp.: srov. 3a (*Smiluj se, Pane, neboť jsme hřešili.*)

Ev.: Mt 15,1-2.10-14

Středa 9. 8. – svátek sv. Terezie

Benedikty od Kříže

1. čt.: Oz 2,16b.17b.21-22

Ž 45(44),11-12.14-15.16-17

Odp.: 11a (*Slyš, dcero, pohled a naslouchej!*)

Ev.: Mt 25,1-13

Čtvrtek 10. 8. – svátek

sv. Vavřince

1. čt.: 2 Kor 9,6-10

Ž 112(111),1-2.5-6.7-8.9

Odp.: 5a (*Blaze muži, který se slitovává a půjčuje.*)

Ev.: Jan 12,24-26

Pátek 11. 8. – památka sv. Kláry

1. čt.: Dt 4,32-40

Ž 77(76),12-13.14-15.16+21

Odp.: 12a (*Vzpomínám na Hospodinovy činy.*)

Ev.: Mt 16,24-28

Sobota 12. 8. – nezávazná

památka sv. Jany Františky de Chantal nebo nezávazná sobotní památka Panny Marie

1. čt.: Dt 6,4-13

Ž 18(17),2-3a.3bc-4.47+51ab

Odp.: 2 (*Miluji tě, Hospodine, má sílo!*)

Ev.: Mt 17,14-20

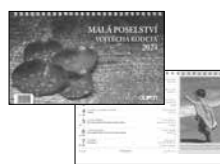
TÝDENNÍ STOLNÍ KALENDÁŘE S CÍRKEVNÍM A OBŘANSKÝM KALENDÁRIEM NA ROK 2024

POUTNÍ MÍSTA

Fotografie poutních míst jsou nejen z ČR, ale i z jiných zemí světa.

Sypták • Kroužková vazba,
230x138 mm, 79 Kč

MALÁ POSELSTVÍ VOJTĚCHA KODETA

Fotografie a texty Vojtěch Kodet

Pavel Nebojsa – Doron • Kroužková vazba, 240x135 mm, 79 Kč

MARIÁNSKÁ POUTNÍ MÍSTA

S fotografiemi mariánských poutních míst Čech, Moravy a Slezska.

Sypták • Kroužková vazba,
230x138 mm, 79 Kč

DĚDICTVÍ OTCŮ

Podklady k liturgickým čtením Vojtěch Novotný • Výběr citátů Pavel Mareš a Kateřina Zýmová

Kalendář je určen těm, kdo mají rádi české a moravské kostely, křesťanské umění, krásnou fotografii a liturgické dění.

KATOLICKÝ KALENDÁŘ S CITÁTY SVATÝCH

Sypták • Kroužková vazba,
230x138 mm, 79 Kč

Karmelitánské nakladatelství ve spolupráci s fotografickým spolkem Člověk a Víra
Kroužková vazba, 240x135 mm, 79 Kč

SLOVO NA CESTU

S texty Mons. Mgr. Pavla Posáda, pomocného – světitého biskupa českobudějovického

Sypták • Kroužková vazba,
230x138 mm, 79 Kč

NAŠE KOSTELY

Fotografie Vilém Urbánek, Jan Čelíkovský – YBstudio, Vojtěch Kodet, Miroslav Hlávko, Pavel Kindermann, Pavel Zuchnický, Bohuslava Korbelářová

Obsahuje fotografie sakrálních staveb ČR s popiskem.

Pavel Nebojsa – Doron
Kroužková vazba, 240x135 mm, 79 Kč

POKLADY VÍRY

S texty z katechismu katolického náboženství ThDr. Františka kard. Tomáška

Sypták • Kroužková vazba,
230x138 mm, 79 Kč

Objednávky knih – tel. 733 741 841, 587 405 431 • Administrace a inzertce týdeníku Světlo – tel./fax 585 222 803

Matrice cyrilometodějská s. r. o., Dolní nám. 24, 779 00 Olomouc, e-mail: objednavky@maticecm.cz

Nabídku knih a devocionálií najdete na našich webových stránkách www.maticecm.cz.

2019/12030

TZ

Matrice cyrilometodějská s. r. o.
Dolní nám. 24
779 00 Olomouc